

Allianz ZB d.o.o.

društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima
koje upravlja imovinom
AZ obveznog mirovinskog fonda kategorije B

Heinzelova 70, 10 000 Zagreb

**Godišnje izvješće
AZ obveznog mirovinskog fonda
kategorije B
za 2017. godinu**

U Zagrebu, 12. ožujka 2018. godine

Sadržaj:

Izvešće posloводства	2
Odgovornost Uprave Društva za upravljanje za pripremu i odobravanje godišnjeg izvješća	7
Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela AZ obveznog mirovinskog fonda kategorije B	8
Financijski izvještaji	13

Izvešće posloводства

1. Rezultati poslovanja, rizici i daljnji razvoj fonda

1.1. Poslovne aktivnosti

AZ obvezni mirovinski fond kategorije B („Mirovinski fond“ ili „Fond“) je sukladno Zakonu o obveznim mirovinskim fondovima zasebna imovina bez pravne osobnosti kojom upravlja Allianz ZB d.o.o. društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima („Društvo za upravljanje“ ili „Društvo“).

Mirovinski fond je fond posebne vrste koji nema pravnu osobnost i osnovan je radi ulaganja doprinosa članova Fonda s ciljem povećanja vrijednosti imovine Fonda radi osiguranja isplate mirovinskih davanja njegovim članovima, u skladu s odredbama zakona.

Dana 20. veljače 2014. godine stupio je na snagu Zakon o obveznim mirovinskim fondovima kojim je uveden sustav tri kategorije fonda A, B i C. S obzirom na razdoblje umirovljenja članova, oni se međusobno razlikuju po ograničenjima ulaganja i investicijskoj strategiji. Tako članom mirovinskoga fonda kategorije A može biti onaj kojem je do umirovljenja ostalo 10 ili više godina, članom mirovinskoga fonda B onaj kojem je do umirovljenja ostalo 5 ili više godina, dok je članstvo u fondu C obvezno za sve koji do mirovine imaju manje od 5 godina.

Dotadašnji AZ obvezni mirovinski fond postao je AZ obvezni mirovinski fond kategorije B, dok su AZ obvezni mirovinski fondovi kategorije A i C počeli s radom 21.8.2014. godine. Članovi su mogli odabrati kategoriju fonda, osim u slučaju da su imali manje od 5 godina do mirovine, kada su po sili Zakona prebačeni u fond kategorije C. Članovi koji se nisu izjasnili oko promjene, a imali su više od 5 godina do mirovine, ostali su u članstvu Fonda B.

Zakonom i njegovim izmjenama i dopunama u 2015. definirano je članstvo djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba kojima je omogućeno odabrati žele li se osigurati odnosno žele li ostati osigurani na temelju individualne kapitalizirane štednje. U slučaju da član Fonda ostvari pravo na invalidsku mirovinu, svota kapitaliziranih doprinosa s osobnog računa nakon ostvarivanja prava na tu mirovinu prenosi se u državni proračun. Istim će biti određena mirovina kao da su bili osigurani samo u mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

Glavne investicijske odrednice za fond kategorije B su ograničenja od minimalno 50% dužničkih vrijednosnih papira RH i maksimalno 35% dionica, za razliku od ograničenja fonda kategorije A od minimalno 30% dužničkih vrijednosnih papira RH i maksimalno 55% dionica. Fond kategorije C je fond konzervativne investicijske politike sa minimumom 70% dužničkih vrijednosnih papira RH dok ulaganja u dionice nisu dozvoljena.

Društvo provodi ulaganja imovine Fonda poštujući temeljna načela ulaganja: sigurnosti, razboritosti i opreza, te smanjenja rizika raspršenosti ulaganja, vodeći pri tome računa o zakonskim ograničenjima ulaganja imovine.

Društvo je u 2017. upravljalo imovinom Fonda sukladno utvrđenoj investicijskoj politici, pri čemu je ostvaren prinos Fonda od 1,25%. Ostvareni prinosi po godinama od početka rada Fonda bili su kako je prikazano u tablici:

Izvešće posloводства (nastavak)

1. Rezultati poslovanja, rizici i daljnji razvoj fonda (nastavak)

1.1. Poslovne aktivnosti (nastavak)

Godina	Prinos
2016.	5,74%
2015.	5,61%
2014.	11,37%
2013.	4,43%
2012.	12,18%
2011.	2,75%
2010.	8,47%
2009.	7,83%
2008.	-9,06%
2007.	6,38%
2006.	5,78%
2005.	5,87%
2004.	6,17%
2003.	7,48%
2002. (od 30.4.)	8,67%

Prosječan godišnji prinos od osnutka do kraja 2017. iznosi 5,69%. Prosječan godišnji prinos od osnutka izračunava se kao geometrijski prosjek prinosa u razdoblju od osnutka do zadnjeg dana razdoblja.

Nominalni prinos mirovinskog fonda predstavlja postotnu razliku između vrijednosti obračunske jedinice na prvi i zadnji dan razdoblja u kojem se prinos računa. Rezultati poslovanja fonda ostvareni u proteklim razdobljima ne predstavljaju indiciju i nemaju nikakav utjecaj na buduće rezultate poslovanja fonda. Prilikom izračuna prinosa uzeti su u obzir svi troškovi i naknade Fonda osim ulaznih i izlaznih naknada.

Tijekom 2017. godine Fond je zadržao vodeći tržišni položaj među obveznim mirovinskim fondovima. Udio Fonda u ukupnom članstvu obveznih mirovinskih fondova kategorije B iznosi 34,85%. U apsolutnom iznosu, broj članova u Fondu na dan 31. prosinca 2017. iznosio je 631 tisuću. Tržišni udio Fonda u neto imovini obveznih mirovinskih fondova kategorije B iznosio je krajem godine 38,50%, a u neto doprinosima 37,55%.

Na 31. prosinca 2017. godine 88,68% imovine Fonda bilo je uloženo u domaću imovinu. Najveći dio imovine od 72,67% bio je uložen u domaće državne obveznice.

1.2. Financijski rezultati Fonda u 2017.

Neto imovina Fonda porasla je sa 31,7 milijardi kuna na dan 31. prosinca 2016. godine na 33,6 milijardi kuna na dan 31. prosinca 2017. godine što predstavlja povećanje od 1,9 milijarde kuna koje proizlazi iz uplata članova fonda te ostvarenog prinosa. Fond je u 2017. godini ostvario ukupnu sveobuhvatnu dobit od 0,4 milijarde kuna.

Kamatonosna imovina čini 80% imovine Fonda te su sukladno tome u strukturi prihoda od ulaganja najznačajniji prihodi od kamata i amortizacije diskonta ili premije s fiksnim dospeljećem u iznosu od 1 milijardu kuna. Pri tome realizirane dobitke i gubitke od prodaje financijskih instrumenata kao i nerealizirane dobitke i gubitke te pozitivne i negativne tečajne razlike gledamo na neto principu.

U ukupnoj imovini Fonda financijski instrumenti prema njihovim klasifikacijama sudjeluju sa sljedećim omjerima: 54% imovine čini financijska imovina raspoloživa za prodaju, 19% ulaganja koja se drže do dospeljeća, a financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka 20%.

99,7% obveza čine dugoročne obveze koje se odnose na obveze za isplate udjela članova Fonda, dok ostatak od 0,3% čine kratkoročne obveze.

Izvešće posloводства (nastavak)

1. Rezultati poslovanja, rizici i daljnji razvoj fonda (nastavak)

1.3. Upravljanje rizicima

Kao vodeće društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima u Republici Hrvatskoj, Društvo smatra upravljanje rizicima integralnim dijelom svog poslovanja. Okvir upravljanja rizicima, pokriva sve dijelove poslovanja. To osigurava da su rizici identificirani, analizirani, procijenjeni i da se njima upravlja na konzistentan način.

1.4. Financijski instrumenti i rizici

Ulagačke aktivnosti Mirovinskog fonda izlažu Mirovinski fond različitim vrstama rizika povezanih s financijskim instrumentima i tržištima na kojima ulaže. Najznačajnije vrste financijskog rizika kojima je Mirovinski fond izložen su tržišni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti. Imovina Mirovinskog fonda investira se u dužničke i vlasničke vrijednosnice te udjele u investicijskim fondovima sukladno zakonskim ograničenjima i tržišnim uvjetima kako bi se maksimizirao očekivani prihod te minimiziralo rizik. Društvo za upravljanje nastoji ostvariti željeni prinos alocirajući sredstva u one vrste vrijednosnih papira i na ona tržišta za koja procijeni da će u budućnosti davati najbolje prinose u odnosu na prateći rizik. Društvo za upravljanje upravlja rizicima na dnevnoj osnovi, u skladu s politikama i procedurama koje su na snazi.

Mirovinski fond može ulagati u financijske instrumente, te izvršavati transakcije denominirane u stranim valutama koje ne predstavljaju njegovu funkcionalnu valutu. Sukladno tome, Mirovinski fond je izložen riziku da se relativan odnos njegove funkcionalne valute i drugih stranih valuta može promijeniti. Izloženost tečajnom riziku svakodnevno se mjeri. Terminski ugovori u stranoj valuti koriste se kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku.

Mirovinski fond je izložen riziku promjene fer vrijednosti kamatnih stopa koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom, budući da cijene istih ovise o promjenama kamatnih stopa. Mirovinski fond nema kamatonosnih obveza.

Cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica je mogućnost da cijene vlasničkih vrijednosnica fluktuiraju i utječu na fer vrijednost vlasničkih i ostalih instrumenata čija vrijednost proizlazi iz vlasničkih ulaganja ili indeksa cijena vlasničkih vrijednosnica.

Kreditni rizik predstavlja rizik da stranka financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Mirovinskom fondu u trenutku njihova dospijanja. Rizik da druga strana neće ispuniti svoje obveze redovno se prati. Kako bi mogao upravljati kreditnim rizikom, Mirovinski fond posluje sa strankama koje imaju dobru kreditnu sposobnost. Kreditni rizik iz dužničkih instrumenata uglavnom proizlazi iz vrijednosnica koje je izdala Republika Hrvatska. Sukladno tome, najveća izloženost kreditnom riziku odnosi se na domaći državni rizik. Dodatno, kreditni rizik proizlazi iz dužničkih vrijednosnica izdanih od strane ostalih država i hrvatskih društava. Maksimalna izloženost pojedinim partnerima u odnosu na transakcije i prilikom plasiranja depozita kod banaka utvrđuje se internim limitima ulaganja. Izloženost kreditnom riziku prati se svakodnevno.

Fond je izložen riziku likvidnosti zbog mogućnosti prelaska ulagača iz Fonda u druge mirovinske fondove. Uprava Društva za upravljanje Fondom smatra da je ovaj rizik mali s obzirom na dosadašnje iskustvo u upravljanju Fondom. Financijski instrumenti Mirovinskog fonda uglavnom uključuju dužničke vrijednosnice Republike Hrvatske i vlasničke vrijednosnice. U trenutnim tržišnim uvjetima, te vrijednosnice moguće je relativno lako prodati ili sklopiti ugovor o reotkupu vrijednosnica za potrebe zadovoljavanja likvidnosti.

1.5. Operativni rizik

Operativni rizik podrazumijeva rizik direktne ili indirektno štete nastale zbog grešaka, povreda, prekida ili oštećenja koje su uzrokovali interni procesi, tehnologija i infrastruktura koja podržava poslovanje Fonda ili eksterno uzrokovani događaji. Operativni rizik uključuje pravni rizik i rizik usklađenosti s regulativom, dok su iz njega isključeni kreditni, tržišni i rizik likvidnosti. Upravljanje operativnim rizikom fokusira se na rano prepoznavanje i proaktivno upravljanje operativnim rizicima na prvoj liniji obrane tj. na operativnoj razini. Funkcija upravljanja rizicima identificira i procjenjuje relevantne operativne rizike i slabosti u kontrolama kroz dijalog sa prvom linijom obrane.

Izvešće posloводства (nastavak)

1. Rezultati poslovanja, rizici i daljnji razvoj fonda (nastavak)

1.6. Reputacijski rizik i vrijednost klijenata

Reputacijski rizik je rizik neočekivanog pada vrijednosti Društva uzrokovanog padom reputacije. Reputacijski rizik može također biti posljedica gubitaka u svim drugim kategorijama rizika kao npr. tržišni ili kreditni rizik. Reputacijski rizici su identificirani i procjenjivani u procesu procjene glavnih rizika, pri kojem viši management također odlučuje i o eventualno potrebnim akcijama.

Upravljanje rizicima štiti vrijednost kompanije, ali i vrijednost za članove fondova. Pri upravljanju fondovima Društvo osigurava nepristrano postupanje prema svim članovima mirovinskog fonda.

1.7. Budući razvoj Fonda

Društvo će nastaviti poslovati sa zasebnom imovinom Fondova s pozornošću savjesnog gospodarstvenika i isključivo u interesu članova pridržavajući se načela sigurnosti, razboritosti i opreza, te smanjenja rizika raspršenošću ulaganja vodeći pri tome računa o zakonskim ograničenjima ulaganja imovine.

2. Događaji nakon kraja poslovne godine

Nije bilo značajnih događaja nakon datuma izvještavanja koji bi bili značajni za ovo izvješće.

3. Aktivnosti istraživanja i razvoja

Društvo u 2017. nije sudjelovalo u aktivnostima istraživanja i razvoja.

4. Podružnice društva

Društvo nema podružnica, niti se planira njihovo osnivanje

5. Pravila korporativnog upravljanja

Pravila korporativnog upravljanja implementirana su u Društvu koje upravlja Fondom.

Efikasno korporativno upravljanje nužan je preduvjet uspješnosti Društva. Isto se realizira kroz postavljanje strateških ciljeva, osiguranje infrastrukture koja omogućuje njihovu realizaciju, uspostavu jasne linije odgovornosti, osobnog integriteta Uprave i zaposlenika. Društvo primjenjuje eksterne i interne propise i prati kompatibilnost organizacijske strukture.

5.1. Skupština Društva

Skupštinu Društva saziva Uprava nakon što Nadzorni odbor da suglasnost na odluke koje Skupština temeljem Društvenog ugovora i zakona usvaja. Skupština odlučuje o broju i imenovanju članova Uprave i Nadzornog odbora Društva, financijskim izvješćima, uporabi dobiti i pokrivanju gubitka, davanju razrješnice članovima Uprave i Nadzornog odbora, imenovanju revizora, prestanku Društva i imenovanju likvidatora te izmjenama Društvenog ugovora. Skupština Društva donosi i druge odluke koje je dužna i ovlaštena donositi temeljem zakona i drugih propisa. Održavanje Skupštine nije potrebno ako se članovi Društva u pismenom obliku suglase o donošenju pojedine odluke.

5.2. Uprava Društva

Uprava Društva zastupa Društvo prema trećima. U vođenju poslovanja Uprava naročito vodi računa da Društvo posluje sukladno važećim zakonskim propisima, internim pravilima o upravljanju rizicima, a odgovorna je i za sustavno praćenje, procjenu i strategiju poslovanja. Uprava je dužna sastavljati financijska izvješća, izvješćivati Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga te realno procjenjivati ukupnu imovinu i obveze.

Izvešće posloводства (nastavak)

5. Pravila korporativnog upravljanja (nastavak)

5.3. Nadzorni Odbor

Nadzorni odbor nadzire vođenje poslova i kontrolira ispravnost financijskog poslovanja Društva u skladu sa zakonom, općim aktima i odlukama skupštine Društva, usvaja poslovne planove za narednu godinu kao i strateški plan za naredne tri godine, razmatra Godišnje izvješće Uprave o ostvarivanju poslovne politike, stanju i poslovanju Društva, daje suglasnost na prijedlog Uprave o usvajanju internih (periodičnih) financijskih izvještaja i privremenom raspoređivanju dobiti prema tim izvješćima, kontrolira da li su godišnja financijska izvješća sastavljena u skladu s podacima iz poslovnih knjiga i pokazuju li ispravno imovinsko i poslovno stanje Društva, zauzima stavove o prijedlozima Uprave za raspoređivanje dobiti ili pokriće gubitaka po godišnjim financijskim izvješćima, podnosi skupštini Društva izvješće o obavljenom nadzoru nad vođenjem poslova Društva te daje prethodnu suglasnost na odluke Uprave, kada je to određeno Zakonom

Članove Nadzornog odbora imenuje Skupština uz prethodnu suglasnost Agencije.

5.4. Revizorski odbor

Sukladno Zakonu o reviziji, Društvo ima Revizorski odbor kojega čine svi članovi Nadzornog odbora Društva te jedan član imenovan od strane Nadzornog odbora.

Revizorski odbor prati postupak financijskog izvješćivanja te učinkovitost sustava unutarnje kontrole, unutarnje revizije, praćenja usklađenosti te sustav upravljanja rizicima, nadgleda provođenje revizije godišnjih financijskih izvještaja, prati neovisnost samostalnih revizora ili revizorskog društva koje obavlja reviziju, a posebno ugovore o dodatnim uslugama, daje preporuke Skupštini o odabiru neovisnog revizora, raspravlja o planovima i godišnjem izvješću unutarnje revizije te o značajnim pitanjima koja se odnose na ovo područje, te analizira ključne izvještaje nadzornih tijela, razmatra njihove nalaze i ispravljanje uočenih nedostataka/nepravilnosti

5.5. Sukob interesa

Politikom upravljanja sukobom interesa, Pravilnikom o radu, Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji poslova kao i pojedinačnim ugovorima o radu te Pravilnikom o standardima usklađenja tržišta kapitala i drugim internim aktima Društva jasno su naznačene dužnosti i odgovornosti svakog pojedinog radnika, zaključivanje osobnih transakcija relevantnih osoba te sprječavanje sukoba interesa.

U Društvu je na snazi i Pravilnik o praćenju usklađenosti kojim se uređuje usklađivanje pozitivnih zakonskih propisa s internim i drugim aktima Društva koji se koriste u redovnom poslovanju, pravila etičnosti i ponašanja radnika, postupak i ograničenja privatnih ulaganja radnika, pravila ponašanja na tržištu te pravila o zaštiti i postupanju s povlaštenim informacijama, poslovnim i drugim tajnama do kojih radnici mogu doći u redovnom poslovanju.

S ciljem uspostave učinkovitog mehanizma koji će omogućiti djelotvorno praćenje primjerenosti postupanja Društva vezano uz sprječavanje sukoba interesa, kao i identificirati potencijalan sukob interesa te uskladiti postupanje radi sprječavanja istog u Društvu je osnovan i Odbor za sprječavanje sukoba interesa

Odgovornost Uprave Društva za upravljanje za pripremu i odobravanje godišnjeg izvješća

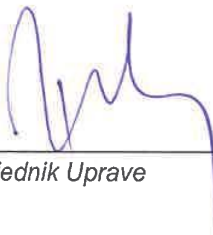
Uprava Društva za upravljanje odgovorna je za upravljanje Fondom u skladu sa Statutom i Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN br. 19/14 i 93/15). Isti zahtijevaju da Društvo za upravljanje pripremi financijske izvještaje za svaku financijsku godinu koji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, financijski položaj Fonda te njegovu uspješnost i njegove novčane tokove u skladu s primjenjivim računovodstvenim standardima, te je odgovorno za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija potrebnih za pripremu tih financijskih izvještaja u bilo koje vrijeme. Uprava Društva za upravljanje ima općenitu odgovornost za poduzimanje razumno raspoloživih mjera u cilju očuvanja imovine Fonda, te sprječavanja i otkrivanja prijevare i drugih nepravilnosti.

Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su u skladu s važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih prosudbi i procjena, te pripremanje financijskih izvještaja temeljem principa neograničenog vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Fond nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava Društva za upravljanje je također odgovorna za sastavljanje i sadržaj Izvješća posloводства, sukladno zahtjevima hrvatskog Zakona o računovodstvu.

Izvješće posloводства i financijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje što je potvrđeno potpisom u nastavku.

Kristijan Buk

_____
Predsjednik Uprave

Allianz ZB d.o.o.
društvo za upravljanje
obveznim mirovinskim fondovima
ZAGREB 2

Mario Staroselčić

_____
Član Uprave

**Allianz ZB d.o.o. društvo za upravljanje obveznim
mirovinskim fondovima**
Heinzelova 70
10000 Zagreb
Hrvatska

Zagreb, 12. ožujka 2018.

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela AZ obveznog mirovinskog fonda kategorije B

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja AZ obveznog mirovinskog fonda kategorije B („Fond“), koji obuhvaćaju izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2017. godine te izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda, izvještaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda i izvještaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda za tada završenu godinu, kao i bilješke koje sadrže značajne računovodstvene politike i ostala pojašnjenja (u nastavku „financijski izvještaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, financijski položaj Fonda na dan 31. prosinca 2017. godine, njegovu financijsku uspješnost i njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila, u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj.

Osnova za izražavanje mišljenja

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti, u skladu s tim standardima, podrobnije su opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Fonda i njegovog društva za upravljanje („Društvo za upravljanje“) u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju financijskih izvještaja u Hrvatskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za potrebe izražavanja našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najveće važnosti za našu reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Ta smo pitanja razmatrali u kontekstu naše revizije financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima te ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela AZ obveznog mirovinskog fonda kategorije B (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Fer vrijednost financijskih instrumenata koji ne kotiraju na aktivnom tržištu

Na dan 31. prosinca 2017. godine, portfelj financijske imovine iskazane po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDG) i financijske imovine raspoložive za prodaju (RZP) iznosio je 24.965 milijuna kuna (31. prosinca 2016.: 27.729 milijuna kuna), uključujući 6.668 milijuna kuna ulaganja u financijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu (31. prosinca 2016. : 2.126 milijuna kuna).

Vidi bilješku 3 za računovodstvene politike za financijske instrumente i bilješke 21 do 22.

Ključno revizijsko pitanje

Kako smo pristupili tom pitanju

Dio FVRDG i RZP portfelja Fonda odnosi se na ulaganja u financijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu. Takvi nekotirani instrumenti primarno se odnose na državne obveznice i trezorske zapise te vlasničke vrijednosnice.

Dok se fer vrijednost FVRDG i RZP portfelja najbolje određuje u usporedbom s njihovim kotiranim tržišnim cijenama, u slučajevima kada instrumenti nisu kotirani na aktivnom tržištu, njihovu fer vrijednost Fond mjeri primjenom odgovarajućih tehnika vrednovanja kao što su tehnike sadašnje vrijednosti (bazirane na modelu diskontiranih novčanih tokova) potpomognuto, gdje je primjenjivo, tehnikama baziranim na usporedivim multiplikatorima za vrednovanje, stvarnim cijenama u tržišnim transakcijama, ili referentnim stopama izvedenim iz eksternih cjenovnih servisa.

Odabir i primjena navedenih tehnika vrednovanja zahtijeva značajan stupanj prosudbe od strane menadžmenta Fonda, uključujući, ali ne ograničeno na, utvrđivanje odgovarajućih diskontnih stopa i terminalnih stopa rasta, pretpostavki budućih novčanih tokova, utvrđivanje odgovarajućih grupa usporedivih društava i usporedivih transakcija.

Sukladno navedenom, procjenu fer vrijednosti ulaganja u instrument koji ne kotiraju na aktivnom tržištu odredili smo kao ključno revizijsko pitanje.

Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:

- procjenu dizajna i implementacije ključnih kontrola nad identifikacijom tržišta kao aktivnog ili neaktivnog i posljedičnom klasifikacijom financijskih instrumenata u hijerarhiji fer vrijednosti u skladu s relevantnim standardima izvještavanja;
- procjenu primjerenosti Fondovog modela fer vrijednosti usporedbom sa zahtjevima relevantnih standarda financijskog izvještavanja te sa trenutnom tržišnom praksom;
- uz pomoć vlastitog specijalista za vrednovanje, na uzorku financijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu odabranih na temelju njihove veličine i ostalih rizičnih karakteristika;
  - testiranje integriteta modela vrednovanja koje primjenjuje Fond, uključujući matematičku točnost i konzistentnost ulaznih podataka i izvora podataka;
  - preispitivanje razumnosti ključnih pretpostavki primijenjenih u modelima vrednovanja poput onih vezanih uz diskontne stope i stope rasta, očekivane novčane tokove, utvrđivanje odgovarajuće grupe usporedivih društava te, gdje je bilo dostupno, usporedbu ključnih financijskih ulaznih podataka uključujući, ali ne ograničeno na profit i neto imovinu, s eksternim izvorima podataka, revidiranim financijskim izvještajima i upravljačkim izvještajima subjekta ulaganja, javno dostupnim multiplikatorima za usporedne industrije i subjekte;
  - gdje su korišteni eksterni cjenovni servisi, provjera s javno dostupnim referentnim stopama;
- procjenu točnosti i potpunosti objava povezanih u financijskim izvještajima vezano uz instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu, a posebice vezano uz analizu osjetljivosti modela vrednovanja na razumno moguće promjene u onim pretpostavkama koje imaju najveći potencijalni učinak na rezultat vrednovanja (npr. diskontne stope i primjenjive multiplikatore vrednovanja).

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela AZ obveznog mirovinskog fonda kategorije B (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Ostale informacije

Uprava Društva za upravljanje (dalje „Uprava“) odgovorna je za ostale informacije. Ostale informacije uključuju Godišnje izvješće čiji je sastavni dio Izvešće posloводства, ali ne uključuju financijske izvještaje niti naše izvješće o reviziji financijskih izvještaja.

Naše mišljenje na financijske izvještaje ne odnosi se na ostale informacije te ne izražavamo uvjerenje bilo koje vrste na ostale informacije, osim ako to nije izričito navedeno u našem izvješću.

U vezi s našom revizijom financijskih izvještaja, odgovornost nam je pročitati ostale informacije te pri tome razmotriti jesu li ostale informacije značajno nekonzistentne s financijskim izvještajima ili saznanjima koja smo prikupili tijekom revizije, kao i čine li se, na neki drugi način, značajno pogrešno iskazane.

Vežano za Izvešće posloводства, također smo proveli procedure koje su zahtijevane hrvatskim Zakonom o računovodstvu („Zakon o računovodstvu“). Ove procedure uključuju razmatranje je li Izvešće posloводства pripremljeno u skladu s člankom 21. Zakona o računovodstvu.

Na osnovi isključivo procedura čije je provođenje zahtijevano kao dio naše revizije financijskih izvještaja te gore navedenih procedura, prema našem mišljenju:

- Informacije sadržane u Izvešču posloводства za financijsku godinu za koji su pripremljeni financijski izvještaji, konzistentne su, u svim značajnim odrednicama, s financijskim izvještajima;
- Izvešće posloводства pripremljeno je, u svim značajnim odrednicama, u skladu s člankom 21. Zakona o računovodstvu;

Nadalje, uzevši u obzir poznavanje i razumijevanje Društva te okruženja u kojem ono posluje, a koje smo stekli tijekom naše revizije, dužnost nam je izvijestiti jesmo li identificirali značajno pogrešne iskaze u Izvešču posloводства. U vezi s tim, nemamo ništa za izvijestiti.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju financijskih izvještaja u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj te za one interne kontrole za koje Uprava Društva za upravljanje odredi da su potrebne, kako bi se omogućilo sastavljanje financijskih izvještaja, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijave ili pogreške.

U sastavljanju financijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem te objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim u onim slučajevima kada Uprava namjerava likvidirati Fond, prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor, odgovorni su za nadziranje procesa financijskog izvještavanja, uspostavljenog od strane Društva za upravljanje.

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela AZ obveznog mirovinskog fonda kategorije B (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvještaji, kao cjelina, bez značajno pogrešnog iskaza uslijed prijevare ili pogreške te izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešnih iskaza. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške, a smatraju se značajnim, ako se razumno može očekivati da bi, pojedinačno ili zbrojeni s drugim pogrešnim iskazima, utjecali na ekonomske odluke korisnika financijskih izvještaja, donesene na osnovi ovih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima, donosimo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog iskaza financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao odgovor na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni kako bi osigurali osnovu za donošenje našeg mišljenja. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog iskaza nastalog uslijed prijevare, veći je od rizika neotkrivanja onog nastalog uslijed pogreške, budući da prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilazanje internih kontrola Društva za upravljanje.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva za upravljanje.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane Uprave.
- donosimo zaključak o primjerenosti korištenja pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Uprave te, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Fond ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvještaja, uključujući i objave te razmatramo odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kako bi se postigla fer prezentacija.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor Fonda i Društva za upravljanje u vezi s, između ostalog, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor Fonda i Društva za upravljanje, određujemo ona koja su od najveće važnosti za reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Ta pitanja opisujemo u našem izvješću neovisnog revizora, osim ukoliko zakon ili propisi sprječavaju javno objavljivanje tih pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da ta pitanje ne trebamo komunicirati u našem izvješću neovisnog revizora, s obzirom da se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobiti javnog interesa.

Izvešće neovisnog revizora vlasnicima udjela AZ obveznog mirovinskog fonda kategorije B (nastavak)

Izvešće o ostalim zakonskim i regulatornim obvezama

Imenovani smo revizorima od strane onih zaduženih za nadzor Fonda i Društva za upravljanje na dan 19. ožujka 2017. godine da obavimo reviziju financijskih izvještaja AZ obveznog mirovinskog fonda kategorije B za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. Ukupno neprekinuto razdoblje našeg angažmana revizije Fonda iznosi 6 godine te se odnosi na razdoblja od 31. prosinca 2012. do 31. prosinca 2017. godine.

Potvrđujemo sljedeće:

- naše revizorsko mišljenje konzistentno je s dodatnim izvještajem prezentiranim Odboru za reviziju Društva za upravljanje na dan 12. ožujka 2018. godine;
- tijekom razdoblja na koje se odnosi naša revizija zakonskih financijskih izvještaja nismo pružali nerevizijske usluge Društvu za upravljanje pa samim tim niti nedozvoljene nerevizijske usluge na koje se odnosi članak 44. Zakona o reviziji. Također, zadržali smo neovisnost od Fonda i Društva za upravljanje tijekom provedbe revizije.

KPMG Croatia d.o.o. za reviziju

Hrvatski ovlaštteni revizori

Eurotower

Ivana Lučića 2a

10000 Zagreb

Hrvatska

KPMG Croatia
d.o.o. za reviziju
Eurotower, 17. kat
Ivana Lučića 2a, 10000 Zagreb

12. ožujka 2018.

Igor Gošek

Direktor, Hrvatski ovlaštteni revizor

IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU na dan 31. prosinca 2017. godine

u '000 kn

Konta skupine	Pozicija	Bilješka	31.12.2016.	31.12.2017.
10+18*	Novčana sredstva	5	1.011.626	1.291.017
83+18*	Depoziti kod kreditnih institucija		616.071	950.015
	Prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri:		29.416.820	30.093.092
30+32+40+41+18*	– koji se vrednuju po fer vrijednosti	6	26.916.003	23.573.167
	a) kojima se trguje na uređenom tržištu		26.916.003	23.573.167
	b) nedavno izdani kojima je prospektom predviđeno uvrštenje		0	0
50+80+18*	– koji se vrednuju po amortiziranom trošku	7	2.500.817	6.519.925
31+51+82	Instrumenti tržišta novca		0	199.512
33+42	Udjeli UCITS fondova		773.010	1.114.046
34+43	Udjeli otvorenih AIF-a i poslovni udjeli zatvorenih AIF-a		40.727	44.293
35	Izvedeni financijski instrumenti		194	33.818
85	Ostala financijska imovina		0	0
raz 1 (osim kt 10)	Ostala imovina	9	676	9.784
A	Ukupna imovina		31.859.124	33.735.577
990-994	Izvanbilančna evidencija aktiva		3.448.180	3.139.006
20+21+28*	Obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente	10	173.235	75.316
22+28*	Ostale financijske obveze		0	0
	Financijske obveze		173.235	75.316
23	Obveze prema mirovinskom društvu	11	11.194	11.150
24	Obveze prema depozitaru		601	583
25	Obveze s osnove dozvoljenih troškova mirovinskog fonda		0	1
26	Obveze s osnove prijenosa obračunskih jedinica		3.658	2.260
27+28*	Ostale obveze mirovinskog fonda		0	0
	Ostale obveze		15.453	13.994
B	Ukupno obveze mirovinskog fonda		188.688	89.310
C	Neto imovina mirovinskog fonda		31.670.436	33.646.267
D	Broj obračunskih jedinica		134.645.407	141.284.588
E	Vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda		235,2136	238,1453
90	Novčani primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva		24.375.893	26.439.711
93	Novčani izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana		-4.328.316	-4.827.964
94	Dobit/gubitak tekuće poslovne godine		1.023.833	-228.892
95	Zadržana dobit/gubitak iz prethodnih razdoblja		8.996.049	10.019.882
96	Revalorizacija financijske imovine raspoložive za prodaju		1.602.977	2.243.530
97	Revalorizacijske rezerve instrumenata zaštite		0	0
F	Ukupno obveze prema izvorima imovine		31.670.436	33.646.267
995-999	Izvanbilančna evidencija pasiva		3.448.180	3.139.006

* obračunata kamata po financijskom instrumentu

Računovodstvene politike i ostale bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI
za razdoblje 1. siječnja do 31. prosinca 2017. godine

u '000 kn

Konta skupine	Pozicija	Bilješka	01.01.2016.- 31.12.2016.	01.01.2017.- 31.12.2017.
73	Realizirani dobiti od financijskih instrumenata		344.724	576.809
63	Realizirani gubici od financijskih instrumenata		66.223	155.294
	Neto realizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	13	278.501	421.515
72	Nerealizirani dobiti od financijskih instrumenata		6.244.068	5.441.463
71x	Pozitivne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti		4.964.859	3.632.303
62	Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata		6.649.348	5.986.540
60x	Negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti		4.839.056	4.779.051
	Neto nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	13	-279.477	-1.691.825
70	Prihodi od kamata i amortizacija premije (diskonta)	12	1.032.045	1.023.925
71y	Ostale pozitivne tečajne razlike	13	249.314	368.924
74	Prihodi od dividendi		155.555	150.333
75	Ostali prihodi		2.157	3.537
	Ukupno ostali poslovni prihodi (Σ od AOP45 do AOP48)		1.439.071	1.546.719
67	Rashodi od kamata		0	0
60y	Ostale negativne tečajne razlike	13	279.442	369.067
61	Rashodi s osnova odnosa s mirovinskim društvom	15	125.515	126.816
65	Naknada depozitaru	16	6.590	6.503
66	Transakcijski troškovi	19	2.715	2.915
64	Umanjenje imovine		0	0
69	Ostali dozvoljeni troškovi mirovinskog fonda		0	0
	Ukupno ostali rashodi		414.262	505.301
	Dobit ili gubitak		1.023.833	-228.892
	Nerealizirani dobiti/gubici financijske imovine raspoložive za prodaju		663.569	640.553
	Dobiti/gubici od instrumenata zaštite novčanog tijeka		0	0
	Ostala sveobuhvatna dobit		663.569	640.553
	Ukupna sveobuhvatna dobit		1.687.402	411.661
	Reklasifikacijske usklade		0	0

Računovodstvene politike i ostale bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
za razdoblje 1. siječnja do 31. prosinca 2017. godine

u '000 kn

Pozicija	Bilješka	01.01.2016.- 31.12.2016.	01.01.2017.- 31.12.2017.
Primici od prodaje prenosivih vrijednosnih papira		2.720.440	3.420.720
Izdaci od kupnje prenosivih vrijednosnih papira		-4.561.093	-5.148.338
Primici od prodaje instrumenata tržišta novca		0	0
Izdaci od kupnje instrumenata tržišta novca		0	-199.404
Primici od prodaje udjela investicijskih fondova		5.000	242.209
Izdaci od kupnje udjela investicijskih fondova		-158.722	-508.360
Primici od ulaganja u izvedenice		130.364	305.993
Izdaci od ulaganja u izvedenice		-69.044	-104.065
Primici od dividendi		154.528	150.239
Primici od kamata		1.034.221	1.018.033
Izdaci za kamate		0	0
Primici po depozitima i sličnim instrumentima		2.100.000	4.730.636
Izdaci po depozitima i sličnim instrumentima		-2.185.000	-5.060.594
Izdaci od naknada za upravljanje		-125.160	-126.859
Izdaci za naknade depozitaru		-6.773	-6.519
Izdaci za transakcijske troškove i ostale dozvoljene troškove mirovinskog fonda		-139	-399
Ostali primici iz poslovnih aktivnosti		1.702.211	3.754.803
Ostali izdaci iz poslovnih aktivnosti		-1.703.019	-3.750.945
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		-962.186	-1.282.850
Primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva		1.974.135	2.063.887
Izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana		-432.658	-501.046
Ostali primici iz financijskih aktivnosti		0	0
Ostali izdaci iz financijskih aktivnosti		0	0
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti		1.541.477	1.562.841
Efekt promjene tečaja stranih valuta		-9.786	-600
Neto povećanje (smanjenje) novčanih sredstava		569.505	279.391
Novac na početku razdoblja		442.121	1.011.626
Novac na kraju razdoblja	5	1.011.626	1.291.017

Računovodstvene politike i ostale bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

**IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U NETO IMOVINI MIROVINSKOG FONDA
tijekom razdoblja 1. siječnja do 31. prosinca 2017. godine**

Pozicija	u '000 kn	
	01.01.2016.- 31.12.2016.	01.01.2017.- 31.12.2017.
Dobit ili gubitak	1.023.833	-228.892
Ostala sveobuhvatna dobit	663.569	640.553
Povećanje/smanjenje neto imovine od poslovanja mirovinskog fonda (sveobuhvatna dobit)	1.687.402	411.661
Primici s osnova uplata doprinosa i promjene članstva	1.973.907	2.063.818
Izdaci s osnova isplata mirovina i promjene članstva te zbog smrti člana	-435.145	-499.648
Ukupno povećanje/smanjenje od transakcija s obračunskim jedinicama mirovinskog fonda	1.538.762	1.564.170
Ukupno povećanje/smanjenje neto imovine mirovinskog fonda	3.226.164	1.975.831

Računovodstvene politike i ostale bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O POSEBNIM POKAZATELJIMA MIROVINSKOG FONDA
na dan 1. siječnja do 31. prosinca 2017. godine

u '000 kn

Pozicija	31.12.2017.	31.12.2016.	31.12.2015.	31.12.2014	31.12.2013
Neto imovina mirovinskog fonda	33.646.267	31.670.436	28.444.272	25.827.600	23.302.721
Broj obračunskih jedinica mirovinskog fonda	141.284.588	134.645.407	127.876.513	122.625.188	123.214.132
Vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	238,1453	235,2136	222,4355	210,6223	189,1238
	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.
Broj obračunskih jedinica mirovinskog fonda na početku razdoblja	134.645.407	127.876.513	122.625.188	123.214.132	113.410.544
Izdane obračunske jedinice s osnova doprinosa i promjene članstva (ulaz)	8.764.291	8.677.275	8.778.178	9.420.139	10.372.832
Povučene obračunske jedinice temeljem isplata mirovina i promjene članstva (izlaz) te zbog smrti člana	-2.125.110	-1.908.381	-3.526.853	-10.009.083	-569.244
Broj obračunskih jedinica na kraju razdoblja	141.284.588	134.645.407	127.876.513	122.625.188	123.214.132
Prinos mirovinskog fonda	1,25	5,74	5,61	11,37	4,43
Najniža vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	230,3896	220,3285	210,5978	188,8435	181,1155
Najviša vrijednost obračunske jedinice mirovinskog fonda	239,4463	235,9770	223,9756	210,6223	189,9460
Najviša vrijednost neto imovine mirovinskog fonda	33.753.560	31.766.414	28.482.453	25.827.600	23.302.721
Najniža vrijednost neto imovine mirovinskog fonda	31.662.923	28.304.656	25.808.077	23.233.894	20.540.413
Pravne osobe za posredovanje u trgovanju financijskim instrumentima putem kojih je mirovinski fond obavio više od 10% svojih transakcija tijekom tekućeg razdoblja					
Pravne osobe za posredovanje u trgovanju financijskim instrumentima	Vrijednost transakcija obavljenih putem pravnih osoba za posredovanje iskazana kao postotak od ukupne vrijednosti svih transakcija fonda u tekućem razdoblju		Provizija plaćena pravnoj osobi za posredovanje iskazana kao postotak ukupne vrijednosti transakcija obavljenih posredstvom te pravne osobe		
J.P. MORGAN SECURITIES PLC	10,57		0,02		
CITIGROUP GLOBAL MARKETS	20,48		0		
ZAGREBAČKA BANKA D.D.	28,33		0		

Računovodstvene politike i ostale bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O VREDNOVANJU IMOVINE I OBVEZA MIROVINSKOG FONDA
na dan 31. prosinca 2017. godine

u '000 kn

Metoda vrednovanja	Pravilnik o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog fonda		31.12.2016.	% NAV	31.12.2017.	% NAV	
Fer vrijednost	Financijska imovina						
	1. razina (MSFI 13)	članak 10. stavak 4. i 5., članak 12. stavak 1.	članak 11. stavak 1. točka a)	12.391.009	39,12%	11.187.959	33,25%
			članak 11. stavak 1. točka b)	0	0,00%	0	0,00%
		članak 10. stavak 1., 2. i 7.		13.212.883	41,72%	7.109.105	21,13%
	2. razina (MSFI 13)	članak 10. stavak 3. i 6.		0	0,00%	199.512	0,59%
		članak 12. stavak 2., 3. i 5.		194	0,00%	33.818	0,10%
		članak 14.	članak 11. stavak 1. točka c)	2.123.461	6,71%	6.432.494	19,12%
	3. razina (MSFI 13)	članak 12. stavak 5.		0	0,00%	0	0,00%
		članak 14.	članak 11. stavak 1. točka c)	2.387	0,01%	1.948	0,01%
	Financijske obveze						
	1. razina	članak 10. i članak 12.		0	0,00%	0	0,00%
	2. razina	članak 12.		-166.683	-0,53%	-5.899	-0,02%
3. razina	članak 14. i članak 12.		0	0,00%	0	0,00%	
Amortizirani trošak	Imovina	članak 15. i članak 17.	4.129.190	13,04%	8.770.741	26,07%	
	Obveze	članak 15. i članak 17.	-22.005	-0,07%	-83.411	-0,25%	
Trošak nabave	Imovina	-	0	0,00%	0	0,00%	
		-	0	0,00%	0	0,00%	
		-	0	0,00%	0	0,00%	
Trošak nabave	Obveze	-	0	0,00%	0	0,00%	
		-	0	0,00%	0	0,00%	
		-	0	0,00%	0	0,00%	

Računovodstvene politike i ostale bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Bilješke uz financijske izvještaje

1 Fond koji je predmet izvještavanja

AZ obvezni mirovinski fond kategorije B („Mirovinski fond” ili „Fond”) osnovan je 5. studenog 2001. godine. Allianz ZB d.o.o. društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima („Društvo za upravljanje” ili „Društvo”) upravlja Mirovinskim fondom, a sjedište Društva za upravljanje se nalazi u Zagrebu, Heinzelova 70. Krajnji vlasnik i krajnje matično društvo Društva za upravljanje je Allianz SE, Njemačka.

Mirovinski fond je fond posebne vrste koji nema pravnu osobnost i osnovan je radi ulaganja doprinosa članova Mirovinskog fonda s ciljem povećanja vrijednosti imovine Mirovinskog fonda radi osiguranja isplate mirovinskih davanja njegovim članovima, u skladu s odredbama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (NN 19/14, NN 93/15) („Zakon”). Nakon što član ispuni prava za umirovljenje, ukupna imovina na računu člana prebacuje se u regulirano mirovinsko osiguravajuće društvo koje na taj način preuzima podmirivanje obveze za isplatu mirovine.

Načela i strategija ulaganja

Fond će provoditi ulaganja imovine poštujući temeljna načela ulaganja: sigurnosti, razboritosti i opreza, te smanjenja rizika raspršenosti ulaganja, vodeći pri tome računa o zakonskim ograničenjima ulaganja imovine.

U procesu procjene izloženosti imovine Fonda pojedinim tržišnim rizicima promatra se portfelj Fonda u agregiranoj formi, tj. unutar odgovarajućih klasa imovine. Klase izloženosti ujedno predstavljaju osnovu za procjenu utjecaja pojedinih tržišnih događaja na portfelj Fonda, odnosno osnovu za procjenu rizika kojima je imovina Fonda izložena.

Splitska banka d.d. („Depozitar”) je depozitar Mirovinskog fonda.

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga („Agencija”) je regulatorno tijelo Mirovinskog fonda.

2 Osnova za pripremu

Izjava o usklađenosti

Financijski izvještaji pripremljeni su u skladu s Pravilnikom o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda (NN 40/2016 i 39/2017) izdanim od strane Agencije.

Računovodstvena regulativa Agencije temelji se na Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije („MSFI usvojeni od strane EU”).

Računovodstvene politike podudaraju se s računovodstvenim načelima Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja usvojenih od strane EU, te se u opisu računovodstvenih politika Fonda poziva na pojedine standarde koji su bili u primjeni na dan 31. prosinca 2017. godine.

Ovi financijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje dana 12. ožujka 2018. godine.

Osnova za mjerenje

Ovi financijski izvještaji pripremljeni su na osnovi fer vrijednosti za financijske instrumente po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i financijsku imovinu raspoloživu za prodaju. Ostala financijska imovina i obveze iskazani su po amortiziranom trošku ili povijesnom trošku.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

2 Osnova za pripremu (nastavak)

Prezentacija financijskih izvještaja

Ovi financijski izvještaji pripremljeni su na temelju konzistentne prezentacije i klasifikacije. Usporedni podaci o realiziranim dobicima i gubicima po financijskim instrumentima su netirani kako bi se postigla usporedivost s prikazom tekuće godine. Reklasifikacija je samo prezentacijske naravi i ne utječe na rezultat za godinu.

Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno računovodstvenoj regulativi primjenjivoj za mirovinske fondove u Republici Hrvatskoj zahtijeva donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki od strane rukovodstva Društva za upravljanje koje utječu na primjenu politika i objavljenih iznosa imovine i obveza te prihoda i troškova. Procjene i povezane pretpostavke temelje se na povijesnom iskustvu i različitim drugim čimbenicima za koje smatra da su razumni u danim uvjetima i uz raspoložive informacije na datum izvještavanja, a čiji rezultat čini osnovu za donošenje prosudbi o knjigovodstvenim vrijednostima imovine i obveza koje nisu direktno vidljive iz ostalih izvora. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od procjena.

Procjene i pripadajuće pretpostavke redovito se pregledavaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je promjena procjene napravljena ako promjena utječe samo na to razdoblje. Ako promjena utječe na razdoblje u kojem je nastala i na buduća razdoblja, priznaje se u razdoblju u kojem je nastala i u budućim razdobljima.

Informacije o prosudbama rukovodstva Društva za upravljanje koje se odnose na primjenu računovodstvenih propisa, koji imaju značajan utjecaj na financijske izvještaje kao i informacije o procjenama sa znatnim rizikom mogućeg značajnog usklađenja u idućoj godini objavljene su u Bilješci 4.

Funkcionalna i izvještajna valuta

Financijski izvještaji pripremljeni su u kunama („kn“) koje su ujedno i funkcionalna valuta, te su zaokruženi na najbližu tisuću.

Službeni tečaj na dan 31. prosinca 2017. godine bio je 7,513648 kuna za 1 euro (2016.: 7,557787 kuna) i 6,269733 kuna za 1 američki dolar (2016.: 7,168536 kuna).

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

3 Značajne računovodstvene politike

Računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane na sva razdoblja prikazana u ovim financijskim izvještajima.

Investicijsko društvo i konsolidacija

a) Investicijsko društvo

Fond ima više nepovezanih ulagača i posjeduje višestruka ulaganja. Vlasnički udjeli u Fondu su u obliku udjela s ograničenom odgovornošću koji su klasificirani kao obveze u skladu s odredbama MRS-a 32. Smatra se da Fond zadovoljava definiciju investicijskog društva po MSFI-ju 10 obzirom da za to postoje sljedeći uvjeti:

- Fond je pribavio sredstva u svrhu pružanja usluga profesionalnog upravljanja ulaganjima svojih ulagača.
- Poslovna namjena Fonda, koja je prenesena izravno ulagačima je ulaganje za kapitalnu aprecijaciju i prihode od ulaganja.
- Ulaganja se mjere i procjenjuju na osnovi fer vrijednosti.

b) Ovisna društva

Fond nema ovisnih društva.

c) Pridružena društva

Pridruženo društvo je subjekt, uključujući subjekte poput partnerstva, nad kojim Fond ima značajan utjecaj, ali koje nije niti ovisno društvo, niti zajednički pothvat.

Ulaganja koja se drže kao dio investicijskih portfelja iskazuju se u bilanci po fer vrijednosti, iako Fond može imati značajan utjecaj nad tim subjektima. Ovakav tretman dopušten je prema MRS-u 28, „Ulaganje u pridružena društva“, koji omogućuje da se ulaganja koja se drže u portfeljima investicijskih fondova priznaju i mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i iskazuju u skladu s MRS-om 39 i MSFI 13, pri čemu se promjene fer vrijednosti priznaju u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u razdoblju promjene.

Prihodi od ulaganja

Prihodi od ulaganja za razdoblje uključuju realizirane dobitke od ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosnice, udjele u investicijskim fondovima te derivativne financijske instrumente po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i raspoložive za prodaju, kao što su dobiti realizirani kod prodaje financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i raspoloživih za prodaju, uključujući derivativne instrumente, prihodi od kamata, pozitivne tečajne razlike od monetarnih financijskih instrumenata, dividende i ostali slični prihodi.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Prihodi od ulaganja (nastavak)

Mirovinski fond primjenjuje FIFO metodu („First-In-First-Out“) za određivanje realiziranih dobitaka i gubitaka kod prestanka priznavanja.

Prihodi od kamata od dužničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju, zajmova i potraživanja, ulaganja koja se drže do dospijea te tekućih računa i plasmana kod banaka priznaju se u dobiti ili gubitku kako nastaju, primjenom efektivne kamatne stope relevantnog instrumenta izračunate na datum stjecanja, kojom se budući procijenjeni novčani tokovi svode na neto sadašnju vrijednost tijekom razdoblja trajanja pripadajućeg ugovora ili primjenom odgovarajuće promjenjive kamatne stope. Prihodi od kamata uključuju i amortizaciju bilo kojeg diskonta ili premije, i ukoliko je primjenjivo, transakcijske troškove ili ostale razlike između početne knjigovodstvene vrijednosti kamatonosnog instrumenta i njegove vrijednosti po dospieću, izračunatih primjenom efektivne kamatne stope. Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška financijske imovine ili obveze i raspoređivanja prihoda od kamata ili rashoda od kamata tijekom očekivanog razdoblja držanja instrumenata. Prihod od kamata od dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka priznaje se po kuponskoj kamatnoj stopi te je prikazan u stavci Prihodi od kamata u dobiti i gubitku u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Prihod od dividendi od vlasničkih vrijednosnih papira i raspodjele iz investicijskih fondova priznaju se kao prihod na datum objavljivanja prava na dividendu odnosno raspodjele iz investicijskih fondova umanjeno za oprez po odbitku.

Rashodi

Rashodi Mirovinskog fonda uključuju realizirane gubitke od ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosnice, udjele u investicijskim fondovima te derivativne financijske instrumente po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka i raspoložive za prodaju, kao što su gubici realizirani kod prodaje financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti, uključujući derivativne instrumente, raspoložive za prodaju, naknade za upravljanje, naknade depozitaru, brokerske naknade od transakcija financijskih instrumenata po računu dobiti i gubitka, transakcijske troškove, ostale rashode te negativne tečajne razlike od monetarnih financijskih instrumenata.

Troškovi poslovanja se priznaju u dobiti ili gubitku kako nastaju. Određene troškove poslovanja te rashode nastale na temelju upravljanja Fondom snosi Društvo za upravljanje u skladu sa Zakonom i regulativom Agencije te oni nisu prikazani kao rashod u financijskim izvještajima Fonda.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Nerealizirani dobiti i gubici od ulaganja u financijske i derivativne instrumente po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Nerealizirani dobiti i gubici od ulaganja u financijske instrumente uključuju promjenu fer vrijednosti financijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Dobici i gubici od preračunavanja monetarne imovine i obveza

Transakcije u stranim valutama preračunate su po službenom tečaju Hrvatske narodne banke na dan poslovne promjene. Monetarna i nemonetarna imovina i obveze izražene u stranim valutama preračunati su u kune po službenom tečaju koji se primjenjuje na datum izvještavanja. Sve tečajne razlike koje proizlaze iz preračunavanja stranih valuta i svi realizirani dobiti umanjeni za gubitke kod prodaje ili namire monetarne imovine ili obveza uključeni su u dobit ili gubitak u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti. Tečajne razlike koje proizlaze iz financijskih instrumenta po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i financijske imovine koja je raspoloživa za prodaju prikazane su u poziciji tečajnih razlika financijskih instrumenata po fer vrijednosti. Sve ostale tečajne razlike proizašle od preračunavanja stranih valuta po imovini i obvezama, uključujući novčana sredstva i depozite kod kreditnih institucija i ulaganja koja se drže do dospjeća prikazane unutar ostalih tečajnih razlika.

Financijski instrumenti

Klasifikacija

Mirovinski fond klasificira svoju financijsku imovinu i financijske obveze u sljedeće kategorije: po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, raspoložive za prodaju, koje se drže do dospjeća, zajmovi i potraživanja te ostale financijske obveze. Društvo za upravljanje odlučuje o klasifikaciji odmah pri inicijalnom priznavanju.

Reklasifikacija

Fond je reklasificirao dio vrijednosnica raspoloživih za prodaju za koje ima pozitivnu namjeru i mogućnost držati ih do dospjeća, u ulaganja koja se drže do dospjeća. Prilikom reklasifikacije financijske imovine raspoložive za prodaju u ulaganja koja se drže do dospjeća, fer vrijednost financijske imovine raspoložive za prodaju na dan reklasifikacije postaje novi amortizirani trošak. Nakon reklasifikacije financijske imovine s fiksnim dospjećem, svaki dobitak ili gubitak prethodno priznat kao dio ostale sveobuhvatne dobiti, te razlika između novonastalog troška i iznosa po dospjeću, amortizira se tijekom preostalog trajanja financijske imovine primjenom metode efektivne kamatne stope. Za financijsku imovinu bez utvrđenog dospjeća svaki dobitak ili gubitak prethodno priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasificira iz ostale sveobuhvatne dobiti u dobit ili gubitak u trenutku prodaje financijske imovine ili prilikom umanjenja njene vrijednosti. Utjecaj ove reklasifikacije je prikazan u Bilješci 8.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Financijski instrumenti (nastavak)

Financijska imovina i financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Ova kategorija sastoji se od: financijskih instrumenata namijenjenih trgovanju (uključujući derivativne financijske instrumente) i onih koji su na početku određeni da se vode po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Društvo za upravljanje određuje financijsku imovinu i obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka kada se:

- Imovinom i obvezama upravlja, vrednuje ili interno prikazuje na osnovi fer vrijednosti,
- Priznavanjem eliminira ili značajno umanjuje računovodstvena neusklađenost koja bi u protivnom nastala, ili
- Imovina ili obveza sadrži ugrađeni derivativ koji značajno mijenja novčane tokove koji bi inače proizlazili iz ugovora.

Financijski instrumenti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uključuju dužničke i vlasničke vrijednosnice, ulaganja u investicijske fondove te derivativne financijske instrumente. Svi financijski instrumenti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka kategorizirani su u portfelj za trgovanje.

Financijska imovina raspoloživa za prodaju

Ova kategorija obuhvaća nederivativnu financijsku imovinu koja je početno određena kao raspoloživa za prodaju ili financijsku imovinu koja nije klasificirana ni u jednu drugu kategoriju. Financijska imovina raspoloživa za prodaju se namjerava držati neodređeno vrijeme, ali može biti prodana kao odgovor na potrebe za likvidnošću, promjene u kamatnim stopama, promjene u tečajevima ili cijenama vlasničkih vrijednosnica. Financijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje dužničke vrijednosnice.

Financijska ulaganja koja se drže do dospijeca

Ova kategorija obuhvaća nederivativnu financijsku imovinu koja ima fiksna ili određiva plaćanja i fiksno dospijeca, za koju Mirovinski fond ima pozitivnu namjeru i sposobnost držanja do dospijeca. Financijska ulaganja koja se drže do dospijeca uključuju kotirane državne dužničke vrijednosnice.

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja su nederivativna financijska imovina s određenim ili odredivim plaćanjima koja ne kotira na aktivnom tržištu. Ova kategorija uključuje plasmane kod banaka, potraživanja s osnove dividendi, novčanih depozita te potraživanja po stečenoj kamati i ostalu imovinu.

Ostale financijske obveze

Financijske obveze koje se ne vode po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uključuju obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente i financijske obveze proizašle iz imovine članova Mirovinskog fonda te ostale obveze.

Priznavanje i prestanak priznavanja

Mirovinski fond početno priznaje zajmove i potraživanja, ulaganja koja se drže do dospijeca te dane depozite na dan njihovog ugovaranja, kreiranja ili stjecanja i prijenos sredstava iz Fonda. Ostalu financijsku imovinu i financijske obveze (uključujući imovinu i obveze definirane u portfelj po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka te imovinu raspoloživu za prodaju) Mirovinski fond početno priznaje na datum trgovanja na koji postaje jedna od ugovornih strana instrumenta. Od tog se datuma priznaju svi dobiti i gubici proizašli iz promjena fer vrijednosti financijske imovine ili financijske obveze.

Mirovinski fond prestaje priznavati financijsku imovinu kada isteku ugovorna prava na novčane tokove od te financijske imovine, ili u slučaju prijenosa financijske imovine, kada taj prijenos udovoljava uvjetima prestanka priznavanja u skladu s MRS-om 39: *Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje*. Mirovinski fond primjenjuje FIFO metodu ("First-In-First-Out") za određivanje realiziranih dobitaka i gubitaka kod prestanka priznavanja. Financijska obveza prestaje se priznavati kada se ugovorne obveze podmire, otkazu ili isteknu.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Financijski instrumenti (nastavak)

Mjerenje

Financijski instrumenti se početno mjere po fer vrijednosti uvećano, ako se radi o financijskoj imovini ili financijskoj obvezi koja se ne vodi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, za transakcijske troškove koji su direktno povezani sa stjecanjem ili izdavanjem financijske imovine ili financijske obveze. Transakcijski troškovi financijske imovine i financijskih obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka odmah se rashoduju, dok se kod drugih financijskih instrumenata amortiziraju. Nakon početnog priznavanja, svi financijski instrumenti klasificirani po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka mjere se po fer vrijednosti, a promjene u njihovoj fer vrijednosti priznaju se u dobiti ili gubitku.

Nakon početnog priznavanja financijski instrumenti raspoloživi za prodaju mjere se po fer vrijednosti, dok se rezultirajući dobiti i gubici priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, osim gubitaka kod umanjenja vrijednosti, dobitaka ili gubitaka po tečajnim razlikama monetarnih jedinica poput dužničkih vrijednosnica, te amortizacije bilo koje premije ili diskonta (uključujući transakcijske troškove) metodom efektivne kamatne stope koja se priznaje u dobiti ili gubitku.

Financijska imovina klasificirana kao zajmovi i potraživanja i koja se drži do dospelosti mjeri se po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjeno za gubitke od umanjenja vrijednosti ako postoje. Premije i diskonti uključeni su u knjigovodstvenu vrijednost povezanog instrumenta i amortiziraju se na temelju efektivne kamatne stope instrumenta.

Ostale financijske obveze, osim onih koje se vode po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, mjere se po amortiziranom trošku, primjenom efektivne kamatne stope.

Principi mjerenja fer vrijednosti

Fer vrijednost financijske imovine temelji se na njihovoj kotiranoj tržišnoj cijeni na dan izvještavanja utvrđenoj prema regulativi Agencije, bez umanjenja za zavisne troškove ili je temeljena na vrijednosti sličnih financijskih instrumenata.

Fer vrijednost utvrđuje se kao cijena koja se može ostvariti prodajom imovine ili platiti za prijenos obveze u redovnoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja, ili u njihovom nedostatku, cijena koja se može ostvariti na najpovoljnijem tržištu na kojem Fond ima pristup na datum mjerenja. Fer vrijednost obveze također odražava njezin rizik neizvršenja.

Fer vrijednost vlasničkih i dužničkih vrijednosnih papira temelji se na prosječnoj vaganoj cijeni trgovanja, cijeni zadnje ponude odnosno cijeni posljednje transakcije sukladno Pravilniku o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda (NN 103/14 i 7/16).

Ulaganja u investicijske fondove se vrednuju po neto vrijednosti imovine po udjelu, kao što je izvješteno od strane društava za upravljanje tih fondova. Agencija zahtijeva da Društvo za upravljanje izračunava cijenu udjela u Fondu na temelju mjerenja financijskih instrumenata Fonda po službeno odobrenim cijenama. Društvo za upravljanje je dužno izdavati i povlačiti udjele po toj cijeni udjela. Službeno odobrene cijene financijskih instrumenata Fonda ne moraju biti jednake zaključnim tržišnim cijenama ponude.

Međutim, postojanje kotirane cijene ne smatra se automatski odgovarajućom mjerom fer vrijednosti. Dodatno se prati razdoblje od zadnjeg dana transakcije, volumen transakcija kao i velike oscilacije u kotiranim cijenama.

Ako službeno odobrena cijena financijskog instrumenta nije dostupna na burzi ili od brokera/dealera za instrumente kojima se ne trguje na određenom tržištu, fer vrijednost instrumenta procjenjuje se primjenom tehnika procjene, uključujući upotrebu usporednih transakcija koje su obavljene prema tržišnim uvjetima, usporedbom fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo kojom drugom tehnikom procjene koja omogućava procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Financijski instrumenti (nastavak)

Principi mjerenja fer vrijednosti (nastavak)

Kod primjene tehnika diskontiranog novčanog toka, procijenjeni budući novčani tokovi temelje se na najboljoj procjeni rukovodstva Društva za upravljanje, a primijenjena diskontna stopa je tržišna stopa na datum izvještavanja koja je primjenjiva na instrumente sa sličnim uvjetima. Kod primjene ostalih modela određivanja cijene, ulazni podaci temelje se na tržišnim podacima na datum izvještavanja.

Fer vrijednost derivatnih instrumenata kojima se ne trguje na uređenom tržištu procjenjuje se temeljem iznosa primitaka ili izdataka koje bi Fond imao u slučaju da prekine ugovor na datum izvještavanja, uzimajući u obzir trenutne tržišne uvjete i kreditnu sposobnost druge ugovorne strane.

Aktivno i neaktivno tržište

Smatra se da financijski instrument kotira na aktivnom tržištu ako su kotirane cijene neposredno i redovno raspoložive na aktivnom tržištu, od trgovaca, brokera, poslovne grupe, agencije za regulaciju cijena ili zakonodavne agencije i ako te cijene predstavljaju stvarne i redovno nastale transakcije prema tržišnim uvjetima.

Kotirane tržišne cijene za određenu imovinu predstavljaju sadašnju cijenu ponude, a ako ista nije dostupna tada cijena posljednje transakcije dokazuje sadašnju fer vrijednost pod uvjetom da od razdoblja provedbe transakcije nije bilo značajnih promjena ekonomskih okolnosti niti se radilo o prisilnoj transakciji.

Za prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca, kojima se trguje u Republici Hrvatskoj, aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se navedenim instrumentima trgovalo minimalno 15 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju.

Fer vrijednost prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu te prijavljenih OTC transakcija.

Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira te instrumenata tržišta novca kojima se trguje u drugoj državi članici Europske unije ili državi članici OECD-a na aktivnom tržištu vrednuje se primjenom zadnje cijene trgovanja objavljene na uređenom tržištu.

Instrumenti tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska, druga država članica ili država članica OECD-a vrednuju se metodom amortiziranog troška primjenom metode efektivne kamatne stope po prinosu do dospijea relevantnom do trenutka nove transakcije u mirovinskom fondu kojim upravlja isto mirovinsko društvo, odnosno primarne emisije instrumenta tržišta novca istog izdavatelja s istim rokom dospijea.

Prenosivi dužnički vrijednosni papiri čiji je izdavatelj Republika Hrvatska i kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na neaktivnom tržištu vrednuju se primjenom zadnje cijene objavljene na službeno financijsko-informacijskom servisu za dan za koji se vrednuje imovina i obveze.

Za prenosive vlasničke vrijednosne papire aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se navedenim instrumentom trgovalo minimalno 20 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju.

Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu.

Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira na neaktivnom tržištu utvrđuje se tehnikama vrednovanja, kojima je cilj procijeniti cijenu po kojoj bi imovina bila prodana odnosno obveza prenesena u urednoj transakciji među tržišnim sudionicima za datum vrednovanja.

Procjene fer vrijednosti provode se na temelju tržišnih uvjeta i informacija o financijskom instrumentu korištenjem vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće i oslanjanjem što je manje moguće na specifične interne procjene.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Financijski instrumenti (nastavak)

Dobici i gubici od naknadnog mjerenja

Dobici i gubici proizašli iz promjene fer vrijednosti financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka priznaju se u dobit ili gubitak. Dobici i gubici proizašli iz promjene fer vrijednosti financijskih instrumenata raspoloživih za prodaju priznaju se u rezervama fer vrijednosti te prikazuju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Na datum izvještavanja pregledavaju se financijski instrumenti koji se vode po trošku ili amortiziranom trošku te po fer vrijednosti s promjenama fer vrijednosti priznatim u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kako bi se ustanovilo postojanje objektivnih razloga za umanjeње vrijednosti. Ukoliko postoje takve indikacije, gubitak od umanjeња vrijednosti priznaje se u dobiti ili gubitku kao:

- razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontiranih originalnom efektivnom kamatnom stopom, za financijsku imovinu koja se vodi po trošku ili amortiziranom trošku, te
- kao kumulativni gubitak koji je priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, za financijske instrumente raspoložive za prodaju. Iznos kumulativnog gubitka koji je isključen iz ostale sveobuhvatne dobiti i prikazan unutar dobiti ili gubitka je razlika između troška kupnje (umanjeno za otplatu glavnice i amortizaciju) i trenutne fer vrijednosti umanjene za prethodno priznata umanjeња vrijednosti.

Sva financijska imovina koja se vodi po amortiziranom trošku i financijska imovina raspoloživa za prodaju individualno se procjenjuje na umanjeње vrijednosti.

Kratkoročna stanja se ne diskontiraju.

Ako se u narednom razdoblju iznos gubitka od umanjeња vrijednosti koji je priznat za određenu financijsku imovinu koja se vodi po amortiziranom trošku smanji i smanjenje se može objektivno povezati s događajem nastalim nakon smanjenja, smanjenje se poništava kroz dobit ili gubitak.

Derivativni financijski instrumenti

Derivativni financijski instrumenti početno se priznaju po fer vrijednosti na dan zaključivanja derivativnih ugovora, a naknadno se mjere po njihovoj fer vrijednosti. Kada derivativni instrumenti imaju pozitivnu fer vrijednost priznati su u imovini, dok se u slučaju negativne fer vrijednosti iskazuju u obvezama.

Fond koristi derivativne financijske instrumente kako bi se na optimalan način zaštitilo od izloženosti valutnom riziku koji proizlazi iz poslovnih, financijskih i ulagačkih aktivnosti. Fond ne drži niti izdaje derivativne financijske instrumente u špekulativne svrhe. Svi derivativi su klasificirani kao financijski instrumenti koji se drže radi trgovanja. Derivativni financijski instrumenti uključuju termenske ugovore u stranoj valuti.

Novčana sredstva

Novčana sredstva obuhvaćaju tekuće račune kod banaka.

Oporezivanje

Prema trenutno važećoj regulativi primjenjivoj u Hrvatskoj, dobit od Mirovinskog fonda ne podliježe oporezivanju.

Raspodjela rezultata Mirovinskog fonda

Raspodjela rezultata Mirovinskog fonda regulirana je Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima. U skladu s trenutno važećim odredbama Zakona, sva dobit razdoblja raspoređuje se na račune članova.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

Standardi, tumačenja i izmjene objavljenih standarda koji još nisu važeći

Određeni broj novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja izdan je od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Odbora za tumačenje međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, ali još nisu stupili na snagu za računovodstveno razdoblje koje završava 31. prosinca 2017. godine i/ili nisu usvojeni od strane Europske unije te kao takvi nisu primijenjeni u pripremi ovih financijskih izvještaja. Jedan novi standard koji je potencijalno relevantan za Društvo je MSFI 9 – Financijski instrumenti čiji je kratki pregled dan u nastavku.

MSFI 9 zamjenjuje postojeće smjernice MRS 39 Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje. MSFI 9 uključuje izmjene smjernica o klasifikaciji i naknadnom mjerenju financijskih instrumenata, definira novi model očekivanog kreditnog gubitka za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti financijske imovine te donosi nove zahtjeve vođenja računovodstva zaštite. Smjernice priznavanja i prestanka priznavanja financijskih instrumenata prenesene su iz MRS-39.

Standardi klasifikacije financijske imovine i financijskih obveza

MSFI 9 sadrži tri glavne kategorije klasifikacije financijske imovine: mjerena po amortiziranom trošku, po fer po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI) i fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDIG). Klasifikacija se općenito temelji na poslovnom modelu po kojem se vodi financijska imovina te njegovim ugovorenim novčanim tokovima. Novi standard eliminira postojeće kategorije instrumenata definirane putem MRS 39; ulaganja koja se drže do dospijeća, zajmovi i potraživanja te ulaganja raspoloživa za prodaju.

MSFI 9 u velikoj mjeri zadržava postojeće zahtjeve MRS 39 za klasifikaciju financijskih obveza. Međutim, iako se prema MRS 39 sve promjene fer vrijednosti obveza koje se drže po fer vrijednosti priznaju u računu dobiti i gubitka, u skladu s MSFI 9 promjene fer vrijednosti obično se prikazuju kako slijedi:

- iznos promjene fer vrijednosti koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika obveze prikazuje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti; i
- preostali iznos promjene fer vrijednosti iskazuje se u računu dobiti i gubitka.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

MSFI 9 zamjenjuje model „nastalog gubitka“ iz MRS 39 s modelom „očekivanog kreditnog gubitka“. Novi model umanjenja vrijednosti odnosi se i na određene kreditne obveze te ugovore o financijskim jamstvima, ali ne i na ulaganja u vlasničke udjele. Prema MSFI 9, kreditni gubici priznaju se ranije nego prema MRS 39.

Učinak na financijske izvještaje Fonda za narednu godinu

Uz MSFI 9 – Financijski instrumenti („MSFI 9“) kao odgovor na prvu primjenu MSFI 9 izdan je izmijenjeni Pravilnik o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda (NN br. 128/17) („Pravilnik“) te su oba na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. Izmijenjeni Pravilnik uvodi mogućnost odstupanja od MSFI-ja u računovodstvenim politikama fondova u Republici Hrvatskoj budući da dozvoljava određena izuzeća od pravila mjerenja koja su propisana MSFI 9, a odnose se na financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku, pri čemu društva za upravljanje mirovinskim fondovima mogu odabrati da mirovinski fondovi pod njihovim upravljanjem priznaju kreditne gubitke samo na financijsku imovinu za koju postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti.

U suštini, navedeno znači kako bi, ukoliko se primijeni spomenuto izuzeće, suprotno od MSFI 9 koji posebno propisuje računovodstvo i izračun očekivanih kreditnih gubitaka, mirovinski fondovi nastavili priznavati umanjenje vrijednosti samo za nastale kreditne gubitke. Allianz ZB d.o.o. društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima odlučilo je primijeniti ovo izuzeće za sve fondove kojim upravlja.

U skladu s navedenim ne očekuju se značajni učinci na financijske izvještaje Fonda za narednu godinu, koji proizlaze iz primjene izmijenjenog Pravilnika i izuzeća koje se odnosi na navedeno odstupanje od MSFI 9 koje primjenjuje Fond.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

4 Računovodstvene prosudbe i procjene

Bilješka Računovodstvene procjene i prosudbe nadopunjuje bilješku o upravljanju financijskim rizicima.

Procjene i prosudbe koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklada knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene

(a) Utvrđivanje fer vrijednosti

Dio financijskih instrumenata Fonda mjeri se po fer vrijednosti i obično je moguće utvrditi njihovu fer vrijednost unutar razumnog raspona procjena.

Za financijske instrumente Fonda kojima se trguje na organiziranim tržištima, a koji se mjere po fer vrijednosti, kotirane cijene su direktno dostupne. Međutim, fer vrijednost određenih financijskih instrumenata, na primjer „over the counter“ derivativa ili vrijednosnica koje ne kotiraju, određuje se primjenom tehnika procjene, uključujući pozivanje na sadašnju fer vrijednost ostalih suštinski sličnih instrumenata (podložno odgovarajućim usklađenjima).

Utvrđivanje fer vrijednosti financijske imovine i obveza za koje ne postoji tržišna cijena zahtjeva korištenje metoda vrednovanja koje su opisane u Bilješci 3: *Principi mjerenja fer vrijednosti*. Za financijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument.

Procjene fer vrijednosti provode se u određenom vremenskom trenutku na temelju tržišnih uvjeta i informacija o financijskom instrumentu. Ove su procjene po prirodi subjektivne i uključuju neizvjesnosti i pitanja koja značajno ovise o prosudbi, poput kamatnih stopa, promjenjivosti i procijenjenim novčanim tokovima, te se stoga, ne mogu utvrditi s potpunom preciznošću. Fond mjeri fer vrijednost temeljem hijerarhije fer vrijednosti koja je objašnjena u Bilješci 3: *Principi mjerenja po fer vrijednost*.

(b) Gubici od umanjenja vrijednosti financijske imovine koja se vodi po amortiziranom trošku i imovine raspoložive za prodaju

Potreba za umanjenjem vrijednosti imovine koja se vodi po amortiziranom trošku procjenjuje se kako je opisano u Bilješci 3: *Umanjenje vrijednosti financijske imovine*. Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva Društva za upravljanje o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, rukovodstvo procjenjuje financijski položaj dužnika i neto nadoknadivu vrijednost instrumenata osiguranja.

(c) Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Fonda i može zahtijevati promjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u skladu s odgovarajućim propisima. Uprava kontinuirano procjenjuje regulatorne zahtjeve i osigurava da Fond posluje u skladu s odgovarajućim propisima.

(d) Ulaganja koja se drže do dospjeća

Uprava Društva za upravljanje kod inicijalnog priznavanja financijske imovine razmatra mogućnost i namjeru Društva za držanjem određenih dužničkih vrijednosnih papira do dospjeća. Imovina koja zadovoljava ove uvjete klasificira se kao ulaganja koja se drže do dospjeća. Prikladnost ove klasifikacije preispituje se na svaki datum izvještavanja.

(e) Situacija na financijskim tržištima

Uprava Društva za upravljanje ne može pouzdano procijeniti učinke na financijski položaj Fonda bilo kakvog daljnjeg pogoršanja likvidnosti financijskih tržišta te povećane nepostojanosti na tržištima valuta i kapitala. Uprava Društva za upravljanje smatra da poduzima sve potrebne mjere kako bi podržala održivost i rast poslovanja Fonda u trenutnim okolnostima.

S obzirom na svoju strategiju Fond je ulagao u dužničke vrijednosnice, kratkoročne depozite, vlasničke vrijednosne papire te u druge investicijske fondove, vodeći računa o ograničavanju izloženosti prema pojedinom izdavatelju. Na taj način se kreditni rizik imovine Fonda zadržava na razini koja je prihvatljiva u skladu s procjenom Uprave društva za upravljanje.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

4 Računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)

Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene (nastavak)

(f) Status investicijskog društva

Pri utvrđivanju statusa investicijskog društva u skladu s MSFI-jem 10, Fond je u obzir uzeo sljedeće:

- Fond je prikupio obveze nekolicine ulagača kako bi skupio kapital za ulaganje u investicije (ovisna društva) te radi pružanja upravljačkih usluga ulagačima obzirom na ta ulaganja u rizičan kapital;
- Fond namjerava generirati kapital i prihod od svojih ulaganja u investicije (ovisna društva) koja će naknadno biti distribuirana ulagačima; i
- Fond ocjenjuje uspješnost svojih ulaganja u investicije (ovisna društva) po osnovi fer vrijednosti, u skladu s politikama utvrđenim ovim financijskim izvještajima.

Iako je zadovoljio sva tri kriterija za definiciju, Fond je također ocijenio i svoju poslovnu namjenu, ulagačku strategiju za ulaganja u investicije, prirodu bilo kakve zarade od ulaganja u investicije i modele fer vrijednosti.

5 Novčana sredstva

	31. prosinca 2016. '000 kn	31. prosinca 2017. '000 kn
Tekući računi kod Depozitara		
- denominirani u kunama	707.177	566.355
- denominirani u stranim valutama		
- Euro	10.844	248.793
- Američki dolar	15.859	221.140
- Švicarski franak	97.502	4.191
- Japanski jen	38	34
- Poljski zlot	7	7
- Mađarska forinta	11	11
- Britanska funta	179.810	186.195
- Češka kruna	171	64.090
- Rumunjski lev	203	197
- Norveška kruna	4	4
	<hr/> 1.011.626 <hr/>	<hr/> 1.291.017 <hr/>

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)**6 Prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po fer vrijednosti**

	31. prosinca 2016. '000 kn	31. prosinca 2017. '000 kn
Financijski instrumenti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, namijenjeni trgovanju		
- vlasničke vrijednosnice	6.703.617	5.479.066
Financijska imovina raspoloživa za prodaju		
- dužničke vrijednosnice	20.212.386	18.094.101
	<u>26.916.003</u>	<u>23.573.167</u>

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uključuje ulaganja u pridruženo društvo kako slijedi:

Vrijednosni papir	Trošak stjecanja '000 kn	Fer vrijednost '000 kn	Udjel %
HIMR-R-A	<u>181.919</u>	<u>177.095</u>	<u>35,13</u>

7 Prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po amortiziranom trošku

	31. prosinca 2016. '000 kn	31. prosinca 2017. '000 kn
- dužničke vrijednosnice	2.500.817	6.519.925

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)**8 Reklasifikacija financijske imovine**

Odlukom Uprave Društva, a na temelju paragrafa 54 Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 *Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje*, Fond je reklasificirao dio financijske imovine raspoložive za prodaju u ulaganja koja se drže do dospjeća:

Na kraju 2017. godine portfelj do dospjeća sastoji od slijedećeg:

Datum reklasifikacije	Knjigovodstvena vrijednost na dan reklasifikacije '000 kn	Efektivna kamatna stopa na dan reklasifikacije %	Ostala sveobuhvatna dobit do dana reklasifikacije '000 kn
1. kolovoza 2007.	313.639	4,66	-293
5. ožujka 2009.	906.434	6,25	-52.598
26. rujna 2017.	4.418.237	3,16	532.239
	5.638.310		479.348

Na kraju 2016. godine portfelj do dospjeća sastoji od slijedećeg:

Datum reklasifikacije	Knjigovodstvena vrijednost na dan reklasifikacije '000 kn	Efektivna kamatna stopa na dan reklasifikacije %	Ostala sveobuhvatna dobit do dana reklasifikacije '000 kn
1. kolovoza 2007.	313.639	4,66	-293
21. studenog 2007.	1.151.776	5,37	5.482
5. ožujka 2009.	906.434	6,25	-52.598
	2.371.849		-47.409

Nakon reklasifikacije financijska imovina se mjeri po amortiziranom trošku te se više ne priznaju daljnji dobiti i gubici od promjena u fer vrijednosti.

Neto knjigovodstvena vrijednost reklasificirane imovine i njezina fer vrijednost na dan reklasifikacije te na 31. prosinca 2017. i na 31. prosinca 2016. je bila sljedeća:

	Na dan reklasifikacije		31. prosinca 2016.		31. prosinca 2017.	
	Knjigovodstvena vrijednost '000 kn	Fer vrijednost '000 kn	Knjigovodstvena vrijednost '000 kn	Fer vrijednost '000 kn	Knjigovodstvena vrijednost '000 kn	Fer vrijednost '000 kn
Financijska imovina raspoloživa za prodaju reklasificirana u ulaganja koja se drže do dospjeća						
Dužničke vrijednosnice	2.371.849	2.371.849	2.500.817	2.670.069	6.519.925	6.709.970

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

8 Reklasifikacija financijske imovine (nastavak)

Da je na dan 31. prosinca 2017. godine cjelokupan portfelj koji se drži do dospjeća klasificiran kao raspoloživ za prodaju, vrijednost bi mu se povećala za 190.045 tisuća kuna (2016.: povećala za 169.252 tisuće kuna). Promjena bi se evidentirala u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Sljedeća tablica prikazuje iznose priznate u dobiti ili gubitku te ostalu sveobuhvatnu dobit od reklasificirane imovine u 2017. i 2016.:

	2016.		2017.	
	Dobit ili gubitak u '000 kn	Ostala sveobuhvatna dobit u '000 kn	Dobit ili gubitak u '000 kn	Ostala sveobuhvatna dobit u '000 kn
Prihod od kamata	125.841	0	119.425	0
Amortizacija premije	10.122	0	9.393	0
Amortizacija rezerve fer vrijednosti u dobit ili gubitak	-5.007	0	12.312	0
Revalorizacija	0	-20.230	0	499.697
	<u>130.956</u>	<u>-20.230</u>	<u>141.130</u>	<u>499.697</u>

Iznos od 499.697 tisuća kuna (2016.: 20.230 tisuće kuna) predstavlja stanje revalorizacijske rezerve koja se odnosi na reklasificiranu imovinu i prikazana je unutar kapitala.

Sljedeća tablica prikazuje iznose koji bi bili priznati u dobit ili gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti od reklasificirane imovine u 2017. i 2016. da nije bilo reklasifikacije:

	2016.		2017.	
	Dobit ili gubitak u '000 kn	Ostala sveobuhvatna dobit u '000 kn	Dobit ili gubitak u '000 kn	Ostala sveobuhvatna dobit u '000 kn
Prihod od kamata	125.841	0	119.425	0
Amortizacija premije	5.115	0	21.705	0
Promjena rezerve fer vrijednosti	0	149.022	0	689.742
	<u>130.956</u>	<u>149.022</u>	<u>141.130</u>	<u>689.742</u>

9 Ostala imovina

	31. prosinca 2016. '000 kn	31. prosinca 2017. '000 kn
Potraživanja s osnove ulaganja u vlasničke vrijednosnice	592	9.768
Potraživanje po osnovu promjene članstva	84	16
	<u>676</u>	<u>9.784</u>

Iznos od 9.241 tisuća kuna od potraživanja s osnova ulaganja u vlasničke vrijednosnice, na dan 31. prosinca 2017., odnosi se na ulaganje u dionice KRKA d.d. Potraživanje je namireno u 2018. godini.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)**10 Obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente**

	31. prosinca 2016. '000 kn	31. prosinca 2017. '000 kn
Obveze s osnovu ulaganja u vlasničke vrijednosnice	6.552	69.417
Obveze s osnovu ulaganja u forward ugovore	166.683	5.899
	<u>173.235</u>	<u>75.316</u>

Obveze s osnova ulaganja u vlasničke vrijednosnice, na dan 31. prosinca 2017., odnose se na ulaganja u strane investicijske fondove. Obveza je namirena u 2018. godini.

11 Obveze prema mirovinskom društvu

	31. prosinca 2016. '000 kn	31. prosinca 2017. '000 kn
Obveze za naknadu za upravljanje	11.194	11.150

12 Prihodi od kamata i amortizacija premije (diskonta)

	2016. '000 kn	2017. '000 kn
Dužničke vrijednosnice		
- raspoložive za prodaju	895.374	913.447
- koje se drže do dospijea	135.963	110.032
Tekući računi kod Depozitara	107	363
Plasmani kod banaka	601	83
	<u>1.032.045</u>	<u>1.023.925</u>

Iznos od 913.447 tisuća kuna (2016.: 895.374 tisuće kuna) uključuje 22.312 tisuća kuna (2016.: 22.104 tisuće kuna) amortizacije diskonta/premija po metodi efektivne kamatne stope portfelja koji je raspoloživ za prodaju. Iznos od 22.312 tisuće kuna (2016.: 22.104 tisuća kuna) uključuje 12.312 tisuća kuna (2016.: 5.007 tisuća kuna) amortizacije rezerve fer vrijednosti koja se odnosi na reklasificiranu financijsku imovinu (Bilješka 8).

Iznos od 110.032 tisuće kuna (2016.: 135.963 tisuće kuna) uključuje 9.393 tisuće kuna (2016.: 10.122 tisuće kuna) amortizacije diskonta/premija po portfelju koji se drži do dospijea. U izvještajnim godinama nije bilo kamatnih prihoda po osnovi imovine umanjene vrijednosti.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)**13 Neto realizirani i nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata i ostale tečajne razlike**

2016.	Neto realizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata '000 kn	Neto nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata '000 kn	Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti '000 kn	Ukupno '000 kn
Portfelj po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka				
Dužničke vrijednosnice	1.057	0	-3.188	-2.131
Vlasničke vrijednosnice	19.556	-240.159	-16.075	-236.678
Investicijski fondovi	12	1.368	-961	419
Derivativni instrumenti	88.557	-166.489	0	-77.932
	<u>109.182</u>	<u>-405.280</u>	<u>-20.224</u>	<u>-316.322</u>
Portfelj raspoloživo za prodaju				
Dužničke vrijednosnice	169.319	0	146.027	315.346
Ukupno	<u><u>278.501</u></u>	<u><u>-405.280</u></u>	<u><u>125.803</u></u>	<u><u>-976</u></u>
2017.	Neto realizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata '000 kn	Neto nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata '000 kn	Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti '000 kn	Ukupno '000 kn
Portfelj po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka				
Dužničke vrijednosnice	19	0	0	19
Vlasničke vrijednosnice	-89.166	-582.169	-208.774	-880.109
Instrumenti tržišta novca	0	108	0	108
Investicijski fondovi	109	9.065	643	9.817
Derivativni instrumenti	376.011	27.919	0	403.930
	<u>286.973</u>	<u>-545.077</u>	<u>-208.131</u>	<u>-466.235</u>
Portfelj raspoloživo za prodaju				
Dužničke vrijednosnice	134.542	0	-938.617	-804.075
Ukupno	<u><u>421.515</u></u>	<u><u>-545.077</u></u>	<u><u>-1.146.748</u></u>	<u><u>-1.270.310</u></u>

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

13 Neto realizirani i nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata i ostale tečajne razlike (nastavak)

Nerealizirani dobiti i gubici kao i tečajne razlike se računaju dnevno na bruto principu te se u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prikazuje kumulativ gubitaka i dobitaka. Prilikom prodaje financijskih instrumenata realizirani efekti priznaju se po neto principu u realizirane dobitke ili gubitke uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene. Realizirani efekti za imovinu raspoloživu za prodaju priznaju se po neto principu i prenose u račun dobiti ili gubitka uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene. U izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u pozicijama realizirani dobiti i realizirani gubici prikazan je neto iznos dobitaka i gubitaka zabilježenih do trenutka prodaje.

Ostale pozitivne i negativne tečajne razlike odnose se na realizirani i nerealizirane tečajne razlike od financijskih instrumenata po amortiziranom trošku uključujući financijske instrumente iz portfelja do dospijea i zajmova i potraživanja, te tečajne razlike nastale pri svođenju tekućih računa i ostalih potraživanja, kao i efekte od spot kupoprodaje stranih valuta.

Tijekom 2017. godine Mirovinski fond realizirao je 7.785 tisuća kuna negativnih neto tečajnih efekata od spot kupoprodaje stranih valuta (2016.: 7.135 tisuće kuna).

14 Naknada od uplaćenih doprinosa

Društvo za upravljanje ima pravo na naknadu od uplaćenih doprinosa koja iznosi najviše 0,7% od doprinosa pojedinog člana uplaćenih u Mirovinski fond. U prve dvije godine članstva ova naknada zaračunava se pojedinom članu u iznosu od najviše 0,7% od navedene osnovice. Za svaku iduću godinu članstva pojedinog člana naknada se smanjuje za 0,05 postotnih poena. Najniža naknada od uplaćenih doprinosa ne može biti niža od 0,5% od uplaćenih doprinosa. Naknada se direktno umanjuje od doprinosa uplaćenih od strane članova. Budući da se naknada direktno umanjuje od doprinosa uplaćenih dnevno od strane članova Mirovinskog fonda i prenosi Društvu za upravljanje od strane Središnjeg registra osiguranika (REGOS), naknada se ne priznaje kao rashod Mirovinskog fonda, te su doprinosi uplaćeni od strane članova prikazani u financijskim izvještajima Mirovinskog fonda u iznosu umanjenom za naknadu od uplaćenih doprinosa.

15 Rashodi s osnova odnosa s mirovinskim društvom

	2016. '000 kn	2017. '000 kn
Naknada za upravljanje	125.515	126.816

Dnevno upravljanje Mirovinskim fondom obavlja Allianz ZB d.o.o. društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima. Naknada za upravljanje iznosi 0,39% godišnje od ukupne imovine umanjene za financijske obveze Fonda (2016.: 0,419%), a za svaku daljnju godinu stopa naknade se umanjuje za 7% u odnosu na stopu naknade koja se primjenjivala u prethodnoj godini, zaokruženo na tri decimalna mjesta, s time da ista ne može biti niža od 0,3%. Naknada se obračunava dnevno, a naplaćuje mjesečno.

16 Naknada depozitaru

Splitska banka d.d. je Depozitar ("Depozitar") imovine Mirovinskog fonda. Naknada Depozitaru obračunava se na vrijednost ukupne imovine Mirovinskog fonda umanjene za iznos svih obveza Mirovinskog fonda s osnove ulaganja. Naknada Depozitaru u 2017. godini iznosila je 0,02% (2016.: 0,022%).

Naknada se obračunava dnevno, a naplaćuje mjesečno.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

17 Naknada za izlaz

Društvo za upravljanje također ima pravo na naknadu za izlaz koja se obračunava članu prilikom izlaska iz Mirovinskog fonda. Ova naknada se obračunava na iznos na osobnom računu člana i odbija od iznosa na osobnom računu člana Mirovinskog fonda. Budući da se naknada direktno umanjuje od iznosa sa računa člana i prebacuje Društvu za upravljanje, naknada se ne priznaje kao rashod Mirovinskog fonda. Naknada se računa kako slijedi:

<i>Datum izlaza</i>	2016. Naknada za izlaz	2017. Naknada za izlaz
Prva godina članstva	0,8%	0,8%
Druga godina članstva	0,4%	0,4%
Treća godina članstva	0,2%	0,2%
Izlaz u narednim godinama članstva	nula	nula

18 Naknada Agenciji

U skladu s regulativom, naknada se obračunava od strane Agencije na ukupnu imovinu Mirovinskog fonda u iznosu od 0,033% godišnje (2016.: 0,035%). Naknadu snosi Društvo za upravljanje i ne naplaćuje se od Mirovinskog fonda. Naknada se obračunava dnevno, a naplaćuje mjesečno.

19 Transakcijski troškovi

Transakcijski troškovi i ostali rashodi uključuju transakcijske troškove i troškove namire.

20 Derivativni financijski instrumenti i trgovanje stranim valutama

Sukladno Zakonu o obveznim mirovinskim fondovima i Pravilniku o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja obveznog mirovinskog fonda, obveznim mirovinskim fondovima dozvoljeno je ulaziti u derivativne transakcije jedino u svrhu zaštite imovine Fonda i efikasnog upravljanja imovinom i obvezama Fonda, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti.

Mirovinski fond primarno je izložen valutnom riziku koji proizlazi iz njegovih ulaganja denominiranih u eurima, američkim dolarima i švicarskim francima, u koje se ulažu kunski doprinosi uplaćeni od strane članova Mirovinskog fonda. Sukladno tome, Mirovinski fond uglavnom sklapa OTC devizne terminske ugovore ekonomske zaštite temeljem kojih kupuje kune i prodaje američke dolare i švicarske franke, s dospijanjem do godinu dana.

Na dan 31. prosinca 2017. godine Fond ima otvorena trideset i tri forwarda ugovorne vrijednosti 3.129.019 tisuća kuna kojima vrijednost potraživanja iznosi 33.818 tisuća kuna, a vrijednosti obveze 5.899 tisuća kuna (2016.: trideset i tri forwarda ugovorne vrijednosti 3.437.482 tisuće kuna kojima vrijednost potraživanja iznosi 194 tisuće kuna, a vrijednosti obveze 166.683 tisuće kuna). Na navedene terminske ugovore Fond nije primijenio računovodstvo zaštite.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

21 Financijski instrumenti i povezani rizici

Sukladno svojoj upravljačkoj strategiji, Mirovinski fond drži različite derivativne i nederivativne financijske instrumente. Ulažački portfelj Mirovinskog fonda uključuje dužničke i vlasničke vrijednosnice, ulaganja u investicijske fondove te plasmane kod banaka i forward ugovore.

Ulažačke aktivnosti Mirovinskog fonda izlažu Mirovinski fond različitim vrstama rizika povezanih s financijskim instrumentima i tržištima na kojima ulaže. Najznačajnije vrste financijskog rizika kojima je Mirovinski fond izložen su tržišni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti.

Strukturu imovine i povezane rizike određuje i nadzire Društvo za upravljanje Mirovinskim fondom kako bi se ostvarili ciljevi ulaganja.

Tržišni rizik

Tržišni rizik obuhvaća potencijalne gubitke i dobitke koji mogu nastati kao posljedica tečajnog rizika, kamatnog rizika i cjenovnog rizika.

Strategija upravljanja tržišnim rizikom Mirovinskog fonda određena je investicijskim ciljevima Mirovinskog fonda. Tržišnim rizikom i cjelokupnom tržišnom pozicijom Mirovinskog fonda dnevno upravlja Društvo za upravljanje sukladno usvojenim politikama i procedurama.

Strategija ulaganja Mirovinskog fonda je ostvarivanje adekvatne stope prinosa na dulji rok ulaganjem imovine Mirovinskog fonda pretežno u hrvatska i inozemna tržišta vlasničkih i dužničkih vrijednosnica. Društvo za upravljanje postiže navedene ciljeve ulaganjem imovine Mirovinskog fonda u sljedeće vrste ulaganja, uzimajući u obzir zakonska ograničenja i ograničenja ulaganja postavljena od strane Agencije:

1. prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska, druga država članica ili država članica Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD) te Hrvatska narodna banka ili središnja banka druge države članice, odnosno države članice OECD-a - najmanje 50% neto vrijednosti imovine Fonda
2. prenosive dužničke vrijednosne papira i instrumente tržišta novca za koje jamči Republika Hrvatska, druga država članica, država članica OECD-a, Hrvatska narodna banka, ili središnja banka druge države članice, odnosno države članice OECD-a, ili je izdavatelj javno međunarodno tijelo kojemu pripadaju jedna ili više država članica, odnosno kojemu pripada jedna ili više država članica OECD-a – najviše 30% neto vrijednosti imovine Fonda, uzimajući u obzir i posrednu izloženost iz točaka 6. i 9.
3. prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca uvrštene na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji je izdavatelj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a – najviše 30% neto vrijednosti imovine Fonda, uzimajući u obzir i posrednu izloženost iz točaka 6. i 9.
4. prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca uvrštene na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji izdavatelj ima sjedište u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a – najviše 30% neto vrijednosti imovine Fonda, uzimajući u obzir i posrednu izloženost iz točaka 6. i 9.
5. prenosive vlasničke vrijednosne papire uvrštene na uređeno tržište u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala, čiji je izdavatelj dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a – najviše 35% neto vrijednosti imovine Fonda, uzimajući u obzir i posrednu izloženost iz točaka 6. i 9.
6. udjele UCITS fondova koji su odobrenje za rad dobili u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici ili odgovarajuće fondove koji su odobrenje za rad dobili u državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tim fondovima i razina zaštite ulagatelja istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje osnivanje i rad otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom – najviše 30% neto vrijednosti imovine Fonda

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

21 Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)

Tržišni rizik (nastavak)

7. udjele ili dionice u otvorenim alternativnim investicijskim fondovima, odnosno dionice ili poslovne udjele u zatvorenim alternativnim investicijskim fondovima koji su odobrenje za rad dobili u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili odgovarajuće fondove koji su odobrenje za rad dobili u državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tim fondovima i razina zaštite ulagatelja istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje osnivanje i upravljanje alternativnim investicijskim fondovima – najviše 10% neto vrijednosti imovine Fonda

8. depozite kod kreditnih institucija koji su povratni na zahtjev te koji dospijevaju za najviše 12 mjeseci, pod uvjetom da kreditna institucija ima registrirano sjedište u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici ili državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tom kreditnom institucijom i razina zaštite deponenata istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje poslovanje kreditnih institucija - najviše 20% neto vrijednosti imovine Fonda

9. izvedene financijske instrumente kojima se trguje na uređenim tržištima u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala ili izvedene financijske instrumente kojima se trguje izvan uređenih tržišta (neuvrštene OTC izvedenice) i to jedino u svrhu zaštite imovine Fonda i efikasnog upravljanja imovinom i obvezama Fonda

10. novac na transakcijskom računu za poslovne namjene Fonda otvorenog kod depozitara te na drugim računima kada je to potrebno radi realizacije ulaganja – najviše 5% neto vrijednosti imovine Fonda, odnosno iznimno 10% neto vrijednosti imovine Fonda, ali na rok ne duži od 14 dana

11. druge vrste imovine koja je proizašla iz imovine iz točaka 1. do 10.

Imovina Fonda mora se ulagati na način da bude valutno usklađena s obvezama Fonda, odnosno najmanje 60% neto vrijednosti imovine Fonda mora biti uloženo u imovinu kojom se trguje ili koja se namiruje u valuti u kojoj se isplaćuju mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Imovina Mirovinskog fonda investira se u dužničke i vlasničke vrijednosnice te udjele u investicijskim fondovima sukladno zakonskim ograničenjima i tržišnim uvjetima kako bi maksimizirala očekivani prihod te minimizirala očekivani rizik. Društvo za upravljanje nastoji ostvariti željeni prinos alocirajući sredstva u one vrste vrijednosnih papira i na ona tržišta za koja procijeni da će u budućnosti davati najbolje prinose u odnosu na prateći rizik. Društvo za upravljanje upravlja rizicima na dnevnoj osnovi, u skladu s politikama i procedurama koje su na snazi.

(a) Tečajni rizik

Mirovinski fond može ulagati u financijske instrumente, te izvršavati transakcije denominirane u stranim valutama koje ne predstavljaju njegovu funkcionalnu valutu. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja njegove valute u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda.

Izloženost tečajnom riziku svakodnevno se mjeri. Terminski ugovori u stranoj valuti koriste se kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku.

Kao što je objašnjeno u Bilješci 20, zakonska regulativa dozvoljava mirovinskim fondovima korištenje derivativa u svrhu zaštite i efikasnog upravljanja, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti. Tijekom 2017. godine, Mirovinski fond sklopio je 111 (2016.: 58 deviznih forward ugovora) deviznih forward ugovora s ciljem ekonomske zaštite njegove izloženosti tečajnom riziku koji proizlazi iz vrijednosnih papira denominiranih u valutama: američkim dolarima i švicarskim francima.

Da je tečaj eura na dan 31. prosinca 2017. u odnosu na kunu ojačao/oslabio 0,5%, uz pretpostavku ostalih nepromijenjenih varijabli, to bi rezultiralo povećanjem/smanjenjem neto imovine za 47.720 tisuća kuna (2016.: 37.558 tisuća kuna).

Da je tečaj američkog dolara na dan 31. prosinca 2017. u odnosu na kunu ojačao/oslabio 0,5%, uz pretpostavku ostalih nepromijenjenih varijabli, to bi rezultiralo povećanjem/smanjenjem neto imovine za 24.984 tisuće kuna (2016.: 25.840 tisuća kuna).

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)**21 Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)***Tržišni rizik (nastavak)**(a) Tečajni rizik (nastavak)*

Da je tečaj švicarskog franka na dan 31. prosinca 2017. u odnosu na kunu ojačao/oslabio 0,5%, uz pretpostavku ostalih nepromijenjenih varijabli, to bi rezultiralo povećanjem/smanjenjem neto imovine za 204 tisuće kuna (2016.: 604 tisuće kuna).

Ukupna izloženost Mirovinskog fonda tečajnim fluktuacijama na dan izvještavanja je bila kako slijedi:

	31. prosinca 2016. '000 kn	31. prosinca 2016. %	31. prosinca 2017. '000 kn	31. prosinca 2017. %
Imovina				
Euro	7.512.165	23,72	9.613.559	28,57
Američki dolar	8.601.090	27,16	7.943.483	23,61
Norveška kruna	4	0,00	4	0,00
Rumunjski lev	203	0,00	197	0,00
Češka kruna	158.064	0,50	186.184	0,55
Mađarska forinta	11	0,00	11	0,00
Japanski jen	38	0,00	34	0,00
Poljski zlot	7	0,00	7	0,00
Britanska funta	258.558	0,82	162.795	0,48
Švicarski franak	291.711	0,92	195.407	0,58
Ukupno strane valute	16.821.851	53,12	18.101.681	53,79
Kuna	15.037.273	47,48	15.633.896	46,47
Ukupno imovina	31.859.124	100,60	33.735.577	100,26
Obveze				
Euro	-532	0,00	-69.417	-0,20
Ukupno strane valute	-532	0,00	-69.417	-0,20
Kuna	-188.156	-0,60	-19.893	-0,06
Ukupno obveze	-188.688	-0,60	-89.310	-0,26
Neto imovina mirovinskog fonda	31.670.436	100,00	33.646.267	100,00

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)**21 Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)***Tržišni rizik (nastavak)**(a) Tečajni rizik (nastavak)*

Izloženost imovine Fonda prema američkom dolaru i švicarskom franku zaštićena je forward ugovorima nominalnih vrijednosti prikazanih u nastavku:

	31. prosinca 2016. Nominalna vrijednost '000 kn	31. prosinca 2017. Nominalna vrijednost '000 kn
Američki dolar	3.269.962	2.973.691
Švicarski franak	167.520	155.328
	<u>3.437.482</u>	<u>3.129.019</u>

Rizik specifičnih instrumenata

Mirovinski fond ulazi u termenske ugovore u stranoj valuti kako bi ekonomski zaštitio portfelj od valutnog rizika i podmirio transakcije u stranoj valuti. Terminski ugovor u stranoj valuti je ugovor između dvije strane o razmjeni različitih valuta po određenom tečaju na unaprijed dogovoren budući datum i mora biti namiren u novcu.

Terminski ugovori u stranoj valuti rezultiraju izloženošću tržišnom riziku na temelju promjena tečaja strane valute povezane s ugovorenim iznosima. Tržišni rizik se pojavljuje zbog mogućnosti promjena tečaja strane valute. Terminski ugovori koji imaju pozitivnu fer vrijednost rezultiraju kreditnom izloženošću prema suprotnoj strani u ugovoru.

Nominalni iznosi predstavljaju pripadajuće referentne iznose strane valute na kojima se temelje fer vrijednosti terminskih ugovora u stranoj valuti kojima Mirovinski fond trguje. Dok nominalni iznosi ne predstavljaju sadašnju fer vrijednost i ne ukazuju neophodno na buduće novčane tokove terminskih ugovora u stranoj valuti u posjedu Mirovinskog fonda, pripadajuće promjene cijena, koje proizlaze iz varijabli specificiranih nominalnim iznosima, utječu na fer vrijednost ovih derivativnih financijskih instrumenata.

(b) Kamatni rizik

Mirovinski fond je izložen riziku fer vrijednosti kamatnih stopa koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom, budući da cijene obveznica ovise o promjenama kamatnih stopa. Mirovinski fond nema kamatonosnih obveza.

Kako bi Fond ograničio izloženost riziku promjene kamatnih stopa prati se duracija dužničkog dijela portfelja.

Na dan 31. prosinca 2017. duracija cijelog portfelja dužničkih vrijednosnih papira iznosi 3,47 (2016.: 4,86). Navedeno znači, da su kamatne stope bile za 1 postotni bod veće/manje (2016.: 1 postotni bod veće/manje), vrijednost imovine bila bi 861.838 tisuća kuna manja/veća (2016.: 1.104.171 tisuću kuna), kao posljedica smanjenja/povećanja fer vrijednosti dužničkih vrijednosnica.

Do danas, Mirovinski fond nije imao potrebe ulaziti u transakcije zaštite portfelja od kamatnog rizika.

Efektivne kamatne stope	31. prosinca 2016. %	31. prosinca 2017. %
Novčana sredstva i depoziti kod kreditnih institucija	0,04	0,02
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	0,00	0,30
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	3,12	2,15
Financijska ulaganja koja se drže do dospijea	5,59	3,00

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

21 Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)

Tržišni rizik (nastavak)

(c) Cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost instrumenta mijenjati kao rezultat promjena tržišnih cijena, bilo da su iste uzrokovane faktorima specifičnim za određeno ulaganje, njegovog izdatelja ili faktore koji utječu na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Primarna izloženost cjenovnom riziku proizlazi iz trgovanja vlasničkim vrijednosnicama. Sukladno Zakonu i regulativi Agencije, Mirovinskom fondu je dozvoljeno ulaganje u vlasničke vrijednosnice uvrštene na uređeno tržište, čiji je izdatelj dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a, ukoliko zadovoljava zakonske uvjete i uvjete koje je propisala Agencija. Nadalje, cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica proizlazi iz ulaganja u udjele u investicijskim fondovima.

Izloženost cjenovnom riziku Društvo za upravljanje umanjuje strukturiranjem diverzificiranog portfelja instrumenata na različitim tržištima. Da su se burzovni indeksi na dan 31. prosinca 2017. godine povećali/smanjili za 10%, a da su sve ostale varijable ostale konstantne, navedeno bi povećalo/smanjilo neto imovinu Fonda za 607.540 tisuća kuna (2016.: 670.354 tisuće kuna).

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da stranka financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Mirovinskom fondu u trenutku njihova dospelja. Neispunjavanje obveza od strane stranke prema Mirovinskom fondu ugrozilo bi likvidnost Mirovinskog fonda i smanjilo vrijednost njegove imovine. Kreditna izloženost Mirovinskog fonda na datum izvještavanja od financijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja i raspoloživih za prodaju odražava se kroz njihovu pozitivnu fer vrijednost na datum izvještavanja, kako je prikazano u Izvještaju o financijskom položaju.

Rizik da druga strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze redovno se prati. Pri praćenju kreditnog rizika, posebna je pažnja posvećena trgovanju instrumentima sa pozitivnom fer vrijednošću. Kako bi mogao upravljati kreditnim rizikom, Mirovinski fond posluje sa strankama koje imaju dobru kreditnu sposobnost.

Na dan 31. prosinca 2017. godine sljedeća financijska imovina bila je izložena kreditnom riziku: Novčana sredstva i depoziti kod kreditnih institucija, ulaganja u dužničke vrijednosnice, derivativna financijska imovina i ostala potraživanja.

Maksimalna izloženost pojedinim partnerima u odnosu na transakcije i prilikom plasiranja depozita kod banaka utvrđuje se internim limitima ulaganja. Izloženost kreditnom riziku prati se svakodnevno.

Rizik koji se odnosi na nepodmirene transakcije smatra se malim s obzirom na kratko razdoblje podmirenja.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)**21 Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)***Kreditni rizik (nastavak)*

Kreditni rejting investicijskog portfelja Fonda prema Standard&Poor's klasifikaciji je kako slijedi:

		31. prosinca 2016. '000 kn	31. prosinca 2016. %	31. prosinca 2017. '000 kn	31. prosinca 2017. %
Novčana sredstva i depoziti kod kreditnih institucija	Bez rejtinga	1.627.697	5,11	2.241.032	6,65
Dužnički vrijednosni papiri	BB-	0	0,00	15.096	0,04
	BB	22.702.763	71,26	24.788.900	73,48
	Bez rejtinga	10.440	0,03	9.542	0,03
Derivativna financijska imovina	BB	194	0,00	7.967	0,02
	Bez rejtinga	0	0,00	25.851	0,08
Ostala potraživanja	AA	592	0,00	528	0,00
	Bez rejtinga	84	0,00	9.256	0,03
Maksimalna izloženost kreditnom riziku		<u>24.341.770</u>	<u>76,40</u>	<u>27.098.172</u>	<u>80,33</u>
Ostala ulaganja koja nisu izložena kreditnom riziku		<u>7.517.354</u>	<u>23,60</u>	<u>6.637.405</u>	<u>19,67</u>
Ukupno imovina		<u><u>31.859.124</u></u>	<u><u>100,00</u></u>	<u><u>33.735.577</u></u>	<u><u>100,00</u></u>

Fer vrijednost financijske imovine najbolje prikazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku na datum izvještavanja.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)**21 Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)***Kreditni rizik (nastavak)*

Financijska imovina Mirovinskog fonda izložena kreditnom riziku koncentrirana je u sljedećim područjima i predstavlja maksimalan računovodstveni gubitak koji bi bio ostvaren na datum izvještavanja da komitenti u potpunosti nisu u mogućnosti ispuniti svoje ugovorene obveze:

	31. prosinca 2016. '000 kn	31. prosinca 2016. %	31. prosinca 2017. '000 kn	31. prosinca 2017. %
<i>Instrumenti s kreditnim rizikom</i>				
Dužnički instrumenti raspoloživi za prodaju				
- Ministarstvo financija Republike Hrvatske	19.923.125	62,53	17.804.494	52,78
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak	129.470	0,41	127.918	0,38
- Industrija, domaći izdavatelji	2.387	0,01	1.948	0,01
- Komunalne usluge, domaći izdavatelji	149.350	0,47	152.147	0,45
- Roba široke potrošnje, domaći izdavatelji	8.054	0,02	7.594	0,02
Dužnički instrumenti koji se drže do dospjeća				
- Ministarstvo financija Republike Hrvatske	2.500.817	7,85	6.519.925	19,33
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka - za trgovanje				
- Ministarstvo financija Republike Hrvatske	0	0,00	199.512	0,59
Derivativna financijska imovina	194	0,00	33.818	0,10
Novčana sredstva i depoziti kod kreditnih institucija	1.627.697	5,11	2.241.032	6,64
Ostala potraživanja	676	0,00	9.784	0,03
Maksimalna izloženost kreditnom riziku	<u>24.341.770</u>	<u>76,40</u>	<u>27.098.172</u>	<u>80,33</u>
<i>Ostali instrumenti koji nisu izloženi kreditnom riziku</i>	7.517.354	23,60	6.637.405	19,67
Ukupno imovina	<u><u>31.859.124</u></u>	<u><u>100,00</u></u>	<u><u>33.735.577</u></u>	<u><u>100,00</u></u>

Na dan 31. prosinca 2017. od ukupne izloženosti imovine Fonda 73,07% (2016.: 70,80%) se odnosi na izloženost prema Republici Hrvatskoj.

U 2016. i 2017. godini nije bilo umanjenja vrijednosti imovine Fonda.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

21 Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)

Rizik likvidnosti

Fond je izložen riziku likvidnosti zbog mogućnosti prelaska ulagača iz Fonda u druge mirovinske fondove. Uprava društva za upravljanje Fondom smatra da ovaj rizik nije značajan na temelju dosadašnjeg iskustva u upravljanju Fondom.

Rizik likvidnosti nastaje tijekom općeg financiranja aktivnosti Fonda i upravljanja njegovim pozicijama. Ono uključuje rizik nemogućnosti financiranja imovine prema odgovarajućim dospijećima i cijenama kao i rizik nemogućnosti prodaje imovine po razumnoj cijeni i u prikladnom vremenskom okviru.

Financijski instrumenti Mirovinskog fonda uglavnom uključuju dužničke vrijednosnice Republike Hrvatske i vlasničke vrijednosnice. U trenutnim tržišnim uvjetima, te vrijednosnice moguće je lako prodati ili sklopiti ugovor o reotkupu vrijednosnica za potrebe zadovoljavanja likvidnosti.

U skladu s politikom Društva za upravljanje, Uprava Društva za upravljanje dnevno prati likvidnu poziciju Fonda.

Sve financijske obveze (sve su nekamatonske pa su očekivani odljevi jednaki nominalnom iznosu) na dan 31. prosinca 2017. u iznosu od 89.310 tisuća kuna (2016.: 188.688 tisuća kuna) moraju se podmiriti u roku kako je prikazano u tablici u nastavku:

	31. prosinca 2016. '000 kn	31. prosinca 2017. '000 kn
do 1 mjeseca	59.457	85.591
od 1 do 3 mjeseca	82.300	3.719
od 3 do 12 mjeseci	46.931	0
	<u>188.688</u>	<u>89.310</u>

Imovina članova u iznosu od 33.646.267 tisuća kuna (2016.: 31.670.436 tisuća kuna) nema ugovoreno dospijeće.

Na temelju povijesnih razina aktivnosti, Fond u prosjeku ima odljeve povezane s otkupom udjela u iznosu od 1.373 tisuće kuna svakog dana (2016.: 1.182 tisuće kuna).

Ročnost financijske i ostale imovine prikazana prema preostalom ugovornom dospijeću za svu imovinu osim financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, koja je prikazana kao kratkotrajna bez obzira na rokove dospijeća, analizirana je u nastavku:

	31. prosinca 2016. '000 kn	31. prosinca 2017. '000 kn
Dugotrajna imovina	21.142.304	23.538.097
Kratkotrajna imovina	10.716.820	10.197.480
	<u>31.859.124</u>	<u>33.735.577</u>

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

21 Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)

Rizik likvidnosti (nastavak)

Ročnost financijske imovine prikazana prema preostalom ugovornom dospijeću za zajmove i potraživanja, financijsku imovinu raspoloživu za prodaju i financijska ulaganja koja se drže do dospijeća te za novčana sredstva i depozite kod kreditnih institucija i financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u razredu do mjesec dana, analizirana je u nastavku:

	31. prosinca 2016.	31. prosinca 2017.
	'000 kn	'000 kn
Do 1 mjeseca	9.330.203	9.265.188
Od 1 do 3 mjeseca	1.312.726	148.916
Od 3 do 12 mjeseci	73.891	783.376
Preko godine dana	21.142.304	23.538.097
	<u>31.859.124</u>	<u>33.735.577</u>

Većina financijske imovine kotira.

Otkupive obračunske jedinice

Sve otkupive obračunske jedinice u potpunosti su plaćene. U neto imovinu Fonda spadaju navedene otkupive jedinice bez nominalne vrijednosti. Kada se ispune određeni uvjeti, svaka jedinica ima pravo prijenosa na društvo za mirovinsko osiguranje u roku od 3 radna dana od dana otkupa po cijeni neto imovine po jedinici na datum otkupa. Relevantna kretanja u neto imovini iskazana su u Izvještaju o promjenama u neto imovini fonda. U skladu s ciljevima iznesenima u Bilješci 1 te politikama upravljanja rizicima, Fond nastoji uključiti primljene doprinose u odgovarajuća ulaganja pri tome održavajući dostatnu razinu likvidnosti kako bi se ostvario otkup i povećavajući likvidnost kratkoročnim kreditima ili prodajom kotiranih vrijednosnica ako je potrebno.

Neto imovina Fonda po jedinici iznosi 238,1453 kuna (2016.: 235,2136 kuna) na dan izvještavanja.

Operativni rizik

Operativni rizik podrazumijeva rizik direktne ili indirektne štete nastale zbog grešaka, povreda, prekida ili oštećenja koje su uzrokovali interni procesi, tehnologija i infrastruktura koja podržava poslovanje Fonda ili eksterno uzrokovani događaji. Operativni rizik uključuje pravni rizik i rizik usklađenosti s regulativom, dok su iz njega isključeni kreditni, tržišni i rizik likvidnosti.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

22 Fer vrijednost

Većina financijskih instrumenata Mirovinskog fonda se vodi po fer vrijednosti na datum izvještavanja. Fer vrijednost financijskog instrumenta se obično može pouzdano odrediti unutar razumnog raspona procjena. Za određene druge financijske instrumente, uključujući potraživanja u postupku namire, obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire, ostale obveze i obračunate troškove knjigovodstvena vrijednost približno je jednaka fer vrijednosti zbog neposrednog ili kratkoročnog dospijeca ovih financijskih instrumenata.

Procjena fer vrijednosti

Prilikom izračuna fer vrijednosti Fond uzima u obzir MSFI pravila hijerarhije fer vrijednosti koja odražavaju značajnost ulaznih podataka korištenih u procesu vrednovanja. Svaki instrument se individualno detaljno procjenjuje. Razine hijerarhije fer vrijednosti se određuju na temelju najniže razine ulaznih podataka značajnih za određivanje fer vrijednosti instrumenta. Fond koristi sljedeću hijerarhiju mjerenja fer vrijednosti koja reflektira značajnost inputa korištenih prilikom mjerenja fer vrijednosti:

Razina 1: Fer vrijednost financijskih instrumenata temelji se na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu.

Razina 2: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene na temelju mjerljivih inputa. Ova kategorija uključuje usporedbu fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo koju drugu tehniku procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama.

Razina 3: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene koje se ne temelje na mjerljivim inputima.

Sljedeća tablica predstavlja imovinu i obveze Fonda koji se mjere po fer vrijednosti na dan izvještavanja:

31. prosinca 2016. godine:

u '000 kn

	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Imovina				
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka				
-Vlasničke vrijednosnice	6.650.842	52.775	0	6.703.617
-Ulaganja u fondove	813.737	0	0	813.737
-Forward ugovori	0	194	0	194
Financijska imovina raspoloživa za prodaju				
- Dužničke vrijednosnice	18.139.313	2.070.686	2.387	20.212.386
Ukupno imovina	25.603.892	2.123.655	2.387	27.729.934
Obveze				
Financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka				
-Forward ugovori	0	166.683	0	166.683
Ukupno obveze	0	166.683	0	166.683

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)**22 Fer vrijednost (nastavak)****Procjena fer vrijednosti (nastavak)**

31. prosinca 2017. godine:	Razina 1	Razina 2	Razina 3	u '000 kn Ukupno
Imovina				
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka				
-Vlasničke vrijednosnice	5.195.349	283.717	0	5.479.066
-Instrumenti tržišta novca	0	199.512	0	199.512
-Ulaganja u fondove	1.158.339	0	0	1.158.339
-Forward ugovori	0	33.818	0	33.818
Financijska imovina raspoloživa za prodaju				
- Dužničke vrijednosnice	11.943.376	6.148.777	1.948	18.094.101
Ukupno imovina	18.297.064	6.665.824	1.948	24.964.836
Obveze				
Financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka				
-Forward ugovori	0	5.899	0	5.899
Ukupno obveze	0	5.899	0	5.899

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan izvještavanja. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate temeljem zamjene, aktivnosti brokera, industrijske skupine ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima. Kotirana tržišna cijena korištena za financijsku imovinu koju drži Fond je njezina važeća kupovna cijena. Ovi instrumenti uključeni su u razinu 1. Instrumenti koji su uključeni u razinu 1 sastoje se prvenstveno od državnih obveznica i vlasničkih instrumenata koja su klasificirana kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ili vrijednosnice raspoložive za prodaju.

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, kratkoročni zapisi i termimska kupoprodaja deviza) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ukoliko su svi značajni inputi potrebni za fer vrednovanje instrumenta vidljivi, instrument se uključuje u razinu 2.

Vrijednost financijskih instrumenata iskazanih u razini 1 u iznosu od 1.015.811 tisuća kuna (2016.: 5.345.450 tisuća kuna) tijekom godine su bile uključene u razinu 2.

Vrijednost financijskih instrumenata iskazanih u razini 1 u iznosu od 9.314 tisuća kuna tijekom godine su bile uključene u razinu 3 (2016.: nije bilo).

Vrijednost financijskih instrumenata iskazanih u razini 2 u iznosu od 4.379.710 tisuća kuna (2016.: 50.075 tisuća kuna) tijekom godine su bile uključene u razinu 1.

Na dan 31. prosinca 2017. godine fer vrijednost financijskih instrumenata koji se drže do dospijea iznosi 6.709.970 tisuća kuna (2016.: 2.670.069 tisuća kuna).

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

22 Fer vrijednost (nastavak)

Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Ulazni podaci 3. razine su ulazni podaci o predmetnoj imovini, odnosno obvezi koji nisu vidljivi.

Ulazni podaci koji nisu vidljivi koriste se za mjerenje fer vrijednosti u mjeri u kojoj relevantni vidljivi ulazni podaci nisu dostupni, što omogućuje obuhvaćanje situacija kao što je slaba ili nepostojeća tržišna aktivnost u pogledu predmetne imovine, odnosno obveze na datum mjerenja. Međutim, cilj mjerenja fer vrijednosti i dalje je isti, tj. utvrditi izlaznu cijenu na datum mjerenja iz perspektive tržišnog sudionika koji drži imovinu, odnosno ima obvezu. Prema tome, ulazni podaci koji nisu vidljivi odražavaju pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili pri utvrđivanju cijene predmetne imovine ili obveze, što uključuje pretpostavke o rizicima.

Za procjenu fer vrijednosti instrumenata i ulaganja kojima se ne trguje na aktivnom tržištu Fond primjenjuje najmanje jednu od metoda navedenih u nastavku, a ovisno o specifičnostima predmetne imovine i dostupnim podacima za vrednovanje:

- Metoda diskontiranog novčanog toka
- Metoda usporednih vrijednosti (Peer grupa)

Kao što je prethodno navedeno, Fond računa fer vrijednost investicija koristeći više metoda, a u zavisnosti o raspoloživim informacijama te za zaključnu fer vrijednost koristi ponderirani prosjek korištenih metoda.

Tablica u nastavku prikazuje ulaganja čije se fer vrijednosti priznaju u cijelosti ili djelomično pomoću tehnika procjene temeljenih na pretpostavkama koje nisu podržane cijenama ili drugim inputima iz vidljivih tržišnih transakcija istog instrumenta i učinak promjene jedne ili više takvih pretpostavki u pozadini tehnika procjene usvojenih na temelju razumnih mogućih alternativnih pretpostavki.

31.prosinac 2016.:

Investicija	Fer vrijednost u 000 kn	Korištene tehnike procjene vrijednosti	Nevidljivi inputi	Korišteni input	Moguća promjena +/- (apsolutna / postotna)	Promjena fer vrijednosti u 000 kn
Dalekovod obveznica, u kunama, dospijeće 2030.	1.745	Diskontirani novčani tok	Diskontna stopa	14%	+/- 10%	-92/+102
Dalekovod obveznica, u eurima, dospijeće 2030.	642	Diskontirani novčani tok	Diskontna stopa	14%	+/- 10%	-34/+38
Obveznica Lanište	-	Budući novčani tokovi su procijenjeni na nulu	-	-	-	-

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

22 Fer vrijednost (nastavak)**Procjena fer vrijednosti (nastavak)****31. prosinac 2017.:**

Investicija	Fer vrijednost u 000 kn	Korištene tehnike procjene vrijednosti	Nevidljivi inputi	Korišteni input	Moguća promjena +/- (apsolutna / postotna)	Promjena fer vrijednosti u 000 kn
Dalekovod obveznica, u kunama, dospijeće 2030.	1.231	Diskontirani novčani tok	Diskontna stopa	9,68%	+/- 10%	-82/+88
Dalekovod obveznica, u eurima, dospijeće 2030.	717	Diskontirani novčani tok	Diskontna stopa	9,68%	+/- 10%	-5/+5
Obveznica Lanište	-	Budući novčani tokovi su procijenjeni na nulu	-	-	-	-

Sljedeća tablica prikazuje uskladu između početnih i završnih stanja za mjerenje fer vrijednosti u razini 3 unutar hijerarhije fer vrijednosti:

	Ukupno '000 kn
Stanje na 1. siječnja 2016.	3.310
Neto gubici priznati u računu dobiti i gubitka	-652
Kupnje/ Prodaje	-271
Prijenos u/iz razine 3	0
Stanje na 31. prosinca 2016.	2.387
Neto dobiti priznati u računu dobiti i gubitka	508
Kupnje/ Prodaje	-947
Prijenos u/iz razine 3	0
Stanje na 31. prosinca 2017.	1.948

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)**23 Transakcije s povezanim osobama**

U skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima, povezane stranke Društva za upravljanje i Mirovinskog fonda su dioničari Društva za upravljanje i njegovi direktni ili indirektni vlasnici s udjelom iznad 10%, članovi Upravnog i Nadzornog odbora Društva za upravljanje i njihova bliža rodbina, ili drugi pojedinci koji imaju mogućnost utjecaja na odluke Upravljačkog društva i Mirovinskog fonda te Depozitar.

Fondom upravlja Društvo za upravljanje koje je u vlasništvu Allianz New Europe Holding GmbH osiguravajućeg društva registriranog u Austriji i Zagrebačke banke d.d. Zagreb, banke registrirane u Hrvatskoj. Krajnji vlasnik i krajnje kontrolno društvo Društva za upravljanje je Allianz SE, Njemačka. Sve članice i podružnice Allianz Grupe i UniCredit Grupe su povezane osobe s Fondom.

Stanja potraživanja i obveza te poslovne transakcije Fonda s Društvom za upravljanje za godinu koja je završila 31. prosinca iznose kako slijedi:

	2016.	U '000 kn 2017.
Obveze		
Obveze s osnove naknade za upravljanje (Bilješka 11)	11.194	11.150
Obveze s osnovu dozvoljenih troškova	0	1
Rashodi		
Rashodi s osnova odnosa s mirovinskim društvom (Bilješka 15)	-125.515	-126.816

Stanja potraživanja i obveza te poslovne transakcije Fonda s vlasnicima Društva za upravljanje za godinu koja je završila 31. prosinca iznose kako slijedi:

	2016.	u '000 kn 2017.
Imovina		
Izvedeni financijski instrumenti	194	7.967
Obveze		
Obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente	44.042	0
Izvedeni financijski instrumenti	0	2.852
Rashodi		
Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata	-143.940	-2.852
Realizirani gubici od financijskih instrumenata	-398.225	-8.553
Transakcijski troškovi	-375	-71
Ostale negativne tečajne razlike	-9.054	-15.653
Prihodi		
Nerealizirani dobiti od financijskih instrumenata	100.093	7.967
Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	420.486	143.732
Ostale pozitivne tečajne razlike	7.011	13.659

Stanja potraživanja i obveza te poslovnih transakcija s ostalim povezanim osobama (članicama Allianz Grupe i UniCredit Grupe) za godinu koja je završila 31. prosinca iznose kako slijedi:

	2016.	u '000 kn 2017.
Prihodi		
Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	0	21.785

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)**23 Transakcije s povezanim osobama (nastavak)**

Vrijednost ulaganja Fonda u trgovačka društva čiji su članovi Nadzornog odbora ujedno i povezane osobe Fonda iznosi za godinu koja je završila 31. prosinca iznose kako slijedi:

	2016.	u '000 kn 2017.
Prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po fer vrijednosti	608.653	0
Prihodi/rashodi		
Neto nerealizirani dobiti/gubici od financijskih instrumenata	48.795	-13.719
Prihod od dividendi	6.330	0
Transakcijski troškovi	-8	-3

Vrijednost ulaganja Fonda u povezane osobe temeljem članka 2. točka 28. Zakona iznose kako slijedi:

	2016.	u '000 kn 2017.
Imovina		
Prenosivi vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po fer vrijednosti	1.467.561	962.815
Prihodi/rashodi		
Neto dobiti/gubici od financijskih instrumenata	155.867	-431.714
Prihod od dividendi	29.427	13.443
Transakcijski troškovi	-293	0

Stanja potraživanja i obveza te poslovne transakcije Fonda s Depozitarom za godinu koja je završila 31. prosinca iznose kako slijedi:

	2016.	u '000 kn 2017.
Imovina		
Novčana sredstva i depoziti kod kreditnih institucija	1.011.626	1.291.017
Depoziti kod kreditnih institucija	75.004	160.000
Izvedeni financijski instrumenti	0	3.748
Obveze		
Obveze prema depozitaru	601	583
Obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente	1.591	0
Rashodi		
Naknada depozitaru (Bilješka 16)	-6.590	-6.503
Transakcijski troškovi	-146	-130
Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata	-3.908	0
Realizirani gubici od financijskih instrumenata	-31.145	-1.345
Ostale negativne tečajne razlike	-971	-140.459
Prihodi		
Prihodi od kamata i amortizacija premije (diskonta)	248	393
Nerealizirani dobiti od financijskih instrumenata	2.317	3.748
Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	31.592	15.086
Ostale pozitivne tečajne razlike	1.105	139.573